

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ
2023.**

CENTAR ZA ŽENE ŽRTVE RATA – ROSA

UVOD

Centar za žene žrtve rata – ROSA (Centar ROSA), feministička je i antimilitaristička organizacija osnovana 1992. godine s ciljem pružanja podrške i pomoći ženama koje su preživjele ratno i ostale oblike nasilja na osnovu spola. Svojim djelovanjem nastavak smo feminističkog pokreta protiv nasilja nad ženama osamdesetih godina, kao i mirovnog pokreta koji se formirao početkom devedesetih.

Ciljevi Centra ROSA su ostvarenje prava žena na život bez nasilja, izgradnja mira i suočavanje s prošlošću uključivanjem rodne dimenzije, unaprjeđenje zakona i politika i njihove provedbe u području ženskih ljudskih prava, povećanje utjecaja civilnog društva i feminističkog pokreta na društvene promjene.

Djelatnost Centra ROSA je pomoć i podrška ženama koje su preživjele različite oblike rodno utemeljenog nasilja (prostituciju, silovanje, ratno silovanje i druge oblike ratnog nasilja, trgovanje ženama u svrhu seksualnog iskorištavanja), ženske mirovne politike/rodna dimenzija tranzicijske pravde: rad na razvijanju antimilitarističke, antiautoritarne, nenasilne kulture i održivog mira putem sudjelovanja u organiziranju ženskih sudova i tribunala, poticanju rada komisija za utvrđivanje istine o ratnim zločinima, zagovaranje za unaprjeđenje ženskih prava i položaja žena i djevojčica u društvu, na razini države i međunarodno, osnaživanje feminističkog pokreta i civilnog društva.

Centar ROSA upisan je u registar Ministarstva pravosuđa i uprave 1993., Ministarstva uprave 1997. i Gradskog ureda za opću upravu 2002. godine.

Više informacija o aktivnostima Centra ROSA nalazi se na sljedećim internetskim stranicama:

[Centar za žene žrtve rata - ROSA](#)

[Ženska memorija](#)

[Potpisujem Konvenciju protiv nasilja prema ženama](#)

[Lila Zajednica](#)

[Ženska Mreža Hrvatske](#)

[PETRA Mreža nevladinih organizacija za prevenciju i eliminaciju trgovanja ženama u svrhu seksualnog iskorištavanja](#)

Facebook stranice:

[Centar za žene žrtve rata ROSA](#) [SOS linija za žrtve trgovanja ljudima](#) [Lila zajednica](#)

YouTube:

[Centar ROSA](#)

Instagram:

[Centar ROSA](#)

Twitter:

[Centar ROSA](#)

AKTIVNOSTI CENTRA ZA ŽENE ŽRTVE RATA – ROSA

1. POMOĆ I PODRŠKA ŽENAMA KOJE SU PREŽIVJELE RAZLIČITE OBLIKE RODNO UTEMELJENOG NASILJA (prostituciju, silovanje, ratno silovanje i druge oblike ratnog nasilja, trgovanje ženama i djevojkama u svrhu seksualnog iskorištavanja)

Osnovni ciljevi programa su: ostvarenje prava žena na život bez nasilja, prevencija rodno utemeljenog nasilja i diskriminacije (prostitucije, silovanja, ratnog silovanja, trgovanja ženama u svrhu seksualnog iskorištavanja), poboljšanje socijalne uključenosti i položaja žena koje su preživjele različite oblike nasilja uvjetovanog spolom/rodom.

Tijekom 2023. godine bile smo usmjerene na ostvarenje sljedećih specifičnih ciljeva programa:

- Održanje kontinuiteta preventivnog djelovanja
- Osiguranje kontinuiteta pružanja pomoći i podrške ženama koje su preživjele različite oblike rodno utemeljenog nasilja i kontinuirano unaprjeđivanje rada
- Unaprjeđenje međusektorske i sektorske suradnje u području pružanja pomoći i podrške ženama

SAVJETOVALIŠTE CENTRA ZA ŽENE ŽRTVE RATA – ROSA

Psiho-socijalna i pravna pomoć i podrška

Savjetovanje i organiziranje podrške, pravno zastupanje na sudu i pravno savjetovanje, kao i pomoć u realizaciji prava pri institucijama provodile smo za žrtve trgovanja ljudima, prostitucije, silovanja, ratnog nasilja uključujući ratno silovanje, izbjeglištvo i štetne prakse kao što su prisilni brakovi, genitalno sakaćenje i dr.

U okviru rada Savjetovališta Centra ROSA pružile smo 1827 usluga savjetodavne, pravne i psihološke podrške, podržavajućih razgovora i informiranja, telefonskim, osobnim i *online* savjetovanjem, te grupama podrške za sveukupno 164 žene, od čega je 45 novih. Od toga smo pravno zastupale 20 žena, a pružile 58 individualnih terapijskih psiholoških savjetovanja. Za žene smo također obavljale posredovanje kod institucija socijalne skrbi, zdravstva, policije i drugih institucija. Obavile smo i 96 posredovanja pri traženju posla, stana i ostvarivanja financijskih podrški. Održale smo 7 sastanaka grupa podrške. U 2023. godini 25 žena je ostvarilo tražena prava te se radilo o više ostvarenih prava po jednoj ženi.

Žene koje su preživjele ratno silovanje i dalje su se nastavile obraćati za pomoć Centru za žene žrtve rata – ROSA, prije svega za psihološku pomoć kad su se konačno odlučile suočiti sa svojim dugo potiskivanim traumama, ali i one žene koje su se odlučile podnijeti zahtjev za stjecanje statusa žrtve seksualnog nasilja u ratu. Pružale smo pravnu pomoć ženama čiji su zahtjevi za stjecanje statusa žrtve odbijeni. U odluci Ministarstva branitelja kao najčešći razlog za odbijanje navodi se obrazloženje da se u njihovom slučaju radi o individualno motiviranom karakteru kaznenog djela, pri čemu izostaje poveznica s ratnim okolnostima/operacijama odnosno izravna veza s agresijom na RH. U dijelu odbijenih zahtjeva vidi se daljnja diskriminacija u primjeni zakona jer se pogrešno ocjenjuje koje je područje Republike Hrvatske bilo pod izravnim oružanim sukobom, odnosno u uzročnoj vezi s oružanim sukobom. Savjetovanje se odvijalo telefonski i osobno dolaskom u savjetovalište. Dio savjetovanja se obavio i putem e-maila.

U 2023. godini održale smo 10 sastanaka timske sinteze sa pravnicom i psihologinjom na kojima smo timski procjenjivale potrebe žena kojima pružamo pomoć i podršku.

Za pomoć i podršku obraćale su nam se žene tražiteljice azila iz Sirije, Iraka, Palestine, Egipta, Kameruna, Malavija i Gane. Pružale smo pomoć i podršku stranim radnicama u Hrvatskoj iz Nepala i Filipina. Također i ženama izbjeglicama/raseljenim osobama iz Ukrajine koje imaju status privremene zaštite u Hrvatskoj.

U srpnju i kolovozu organizirale smo terapijski odmor za dvije grupe žena: prva grupa od 8 žena i 9 djece azilantkinja i tražiteljica azila boravila je u Kući SEKA u Splitskoj na otoku Braču od 01.-14.07.2023., a druga grupa od 11 žena koje su preživjele ratne traume u državama bivše Jugoslavije boravila je od 30.07.-14.08.2023.

Također smo, u okviru Koordinacije ženskih grupa SEKA, a u suradnji sa Fondacijom Cure iz Sarajeva, Alternativnim centrom za djevojke iz Kruševca, Autonomnom ženskom kućom Zagreb, Ženskom grupom Split i Peščanikom iz Kruševca, organizirale terapijski odmor za feminističke aktivistkinje od travnja do listopada 2023.

17.-18.02.2023. održan je regionalni sastanak svjedokinja Ženskog suda – feministički pristup pravdi u organizaciji Žena u crnom, Beograd u suradnji s Udruženjem žrtava rata Foča 92-95' Fondacijom CURE, Sarajevo, Centrom za žene žrtve rata – ROSA, Zagreb, Centrom za žensko i mirovno obrazovanje Anima, Kotor, Novi Horizonti, Tuzla itd. Ovaj susret je održan u okviru nastavka procesa Ženskog suda. Sudjelovale su žene iz Foče/Sarajevo, organizatorice i terapeutkinje Ženskog suda, svjedokinja Ženskog suda iz BiH, Crne Gore, Hrvatske i Srbije.

Informiranje žena koje su preživjele nasilje, nadležnih službi i druge zainteresirane javnosti

Postoji stalni problem dostupnosti informacija za žene koje su preživjele nasilje, posebno žena koje su preživjele seksualno nasilje u ratu.

Žene žrtve različitih oblika nasilja o njihovim pravima smo informirale putem tiskanih informativnih materijala, društvenih mreža ([Facebook](#), [Twitter](#), [Instagram](#)), kampanje, te istupa u medijima.

SOS linija za žrtve trgovanja ljudima 0800 77 99, besplatna za pozivateljice

Centar ROSA liniju vodi svakog dana u godini (uključivši vikende i praznike) od 10:00-18:00h, s ciljem informiranja potencijalnih žrtava trgovanja ljudima i pomoći žrtvama. Linija je dio Nacionalnog programa za suzbijanje trgovanja ljudima te sve prijave o mogućim slučajevima trgovanja ljudima ili druga kaznena djela, dostavljamo MUP-u i Vladinom uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Linija omogućava podršku ženama koje su žrtve trgovanja ljudima, te pružamo informacije o problemu trgovanja ljudima zainteresiranoj javnosti (novinari, škole, studenti/ce, građani/građanke, institucije). Prijave prosljeđujemo Odjelu organiziranog kriminaliteta MUP-a. Također ih informiramo o mogućnostima pomoći i po potrebi usmjeravamo na organizacije i institucije za pružanje potrebne pomoći.

U 2023. godini ukupno smo zaprimile 628 poziva od čega smo 4 prijave uputile Odjelu organiziranog kriminaliteta MUP-a na daljnje postupanje. Uz prijavu sumnji na moguće slučajeve trgovanja ljudima, na liniju su nas zvale i žrtve trgovanja ljudima koje su imale potrebu savjetovanja i rješavanja aktualnih problema. Osim slučajeva trgovanja ljudima na liniju su nam se obraćale i osobe s drugim vrstama problema, a koje smo upućivale na druge institucije i organizacije civilnog društva s obzirom na vrstu problema, odnosno oblik nasilja ili drugog uskraćenja prava koje su trpjele one ili njima bliske osobe.

Djelovanje u okviru Operativnog tima i Mobilnog tima za suzbijanje trgovanja ljudima/multisektorski rad na identificiranim slučajevima trgovanja ljudima

U sklopu koordiniranih aktivnosti civilnog društva i institucija u zaštiti žena i djevojčica odrodno utemeljenog nasilja ostvarena je kontinuirana suradnja s institucijama u pružanju pomoći i podrške ženama putem sudjelovanja u radu Operativnog i Mobilnog tima za suzbijanje trgovanja ljudima, čiji rad koordinira Ured Vlade RH za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Naša je predstavnica sudjelovala na 8 sastanaka Operativnog tima Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima u 2023. godini. Operativni tim je sastavljen od predstavnika i predstavnica Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva pravosuđa, Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva zdravstva, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, USKOK-a, DORH-a, Crvenog križa, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Hrvatskog novinarskog društva, organizacija civilnog društva. Na sastancima Operativnog tima raspravlja se o svakom pojedinačnom slučaju osoba koje su preživjele trgovanje ljudima te se multisektorskim povezivanjem pronalaze konkretna rješenja.

Sudjelujemo i u radu Mobilnog tima suzbijanja trgovanja ljudima koji djeluje prema Protokolu za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima koji propisuje da policija kod identifikacije žrtve u inicijalni razgovor sa potencijalnom žrtvom treba uključiti i predstavnicu civilnog društva koja će pomoći u procjeni radi li se o žrtvi i onda u razgovoru s njom predložiti joj kakvu vrstu pomoći i podrške može dobiti. Mobilni timovi imaju ulogu trenutne i interventne pomoći žrtvi trgovanja kad ju je potrebno zbrinuti i pomoći

joj u obavljanju liječničkih pregleda i sličnog. Mobilni timovi na teren izlaze po potrebi i u stalnoj su pripravnosti. Dvije naše članice su dio Mobilnog tima koji djeluje na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije.

2. ŽENSKE MIROVNE POLITIKE/RODNA DIMENZIJA TRANZICIJSKE PRAVDE

Osnovni cilj programa je izgradnja mira i suočavanje s prošlošću uključivanjem rodne dimenzije. Tijekom 2023. godine bile smo usmjerene na ostvarivanje sljedećih specifičnih ciljeva programa:

- Jačanje podrške i solidarnosti ženskih OCD-a na području bivše Jugoslavije i šire u području borbe protiv militarizma, nacionalizma i razvoja građanske odgovornosti u svojim državama.
- Podizanje javne svijesti o nužnosti kažnjavanja ratnih zločina te raširenosti zločina ratnog silovanja u ratovima na području bivše Jugoslavije.
- Podizanje javne svijesti o mirovnoj politici ženskog pokreta.
- Doprinos stvaranju feminističkog koncepta odgovornosti, brige i sigurnosti s ciljem izgradnje pravednog mira.

Jačanje podrške i solidarnosti ženskih OCD-a na području bivše Jugoslavije i šire u području borbe protiv militarizma, nacionalizma i razvoja građanske odgovornosti u svojim državama. U suradnji s Ženama u crnom 12.01.2023., organizirale smo razgovor u Centru za ženske studije pod nazivom Ideološko politički sporovi i moralne dileme u vezi s ratom u Ukrajini. Teme za razgovor su bile: Koje dileme i sporovi su prisutni unutar mirovnog pokreta u regiji i širem evropskom prostoru? Zašto ne postoji organizirani, globalni anti-ratni otpor? Koje različite pozicije postoje unutar pacifističkih/anti-ratnih/feminističkih/anarhističkih pokreta u odnosu na suprotstavljanje ratu uopće i specifično ratu u Ukrajini.

U suradnji s Centrom za ženske studije, Centrom za mirovne studije, Centrom za edukaciju, savjetovanje i istraživanje, Centrom za suočavanje s prošlošću "Documenta", Ženskom sobom i Ženskom mrežom Hrvatske, 24.02.2023. organizirale smo [antiratni protest na Trgu bana Jelačića u Zagrebu povodom godišnjice rata u Ukrajini](https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/odrzan-antiratni-protest-zaustavite-rat-odmah---768111.html).

<https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/odrzan-antiratni-protest-zaustavite-rat-odmah---768111.html>

U suradnji s ukrajinskim organizacijama La Strada Ukrajina i Ukrajinskim ženskim fondom organizirale smo dvije studijske posjete institucija i organizacija iz Ukrajine institucijama i organizacijama u Hrvatskoj. Tema studijskih posjeta bila je seksualno nasilje u ratu s ciljem jačanja sustava odgovora na seksualno nasilje povezano sa sukobom u Ukrajini.

Prva studijska posjeta bila je organizirana od 25.-28.04.2023. za suce i sutkinje, državne odvjetnike i odvjetnice te predstavnike i predstavnice Pravosudne akademije iz Ukrajine. Za njih smo organizirale posjet Ministarstvu pravosuđa i uprave, Ministarstvu hrvatskih branitelja, [Pravosudnoj akademiji](#), Visokom kaznenom sudu, Županijskom sudu, [DORH-u](#), te organizacijama civilnog društva. Tijekom ovih susreta ukrajinski suci su dobili informacije o posebnom Zakonu o pravima žrtava seksualnog nasilja u Domovinskom ratu, njegovoj provedbi, problemima u provedbi, obuci sudaca, suđenjima za ratne zločine koji još uvijek traju u Hrvatskoj, te praksi pomoći i podrške koje su razvile ženske organizacije.

Druga studijska posjeta organizirana je u periodu od 21.–24.05.2023. za predstavnice institucija i organizacija civilnog društva iz Ukrajine. Cilj ove studijske posjete bio je prenijeti znanja i iskustva prakse u stvaranju učinkovitog sustava prevencije, odgovora i podrške žrtvama seksualnog nasilja u sukobu, posebno u sferi zaštite prava preživjelih, pružajući im pravnu, socijalnu, medicinsku i psihološku podršku, iskustvo u razvoju i provođenju programa obuke za pružatelje usluga koji rade sa žrtvama, provođenje tematskih edukativnih kampanja na nacionalnoj i lokalnoj razini, kao i iskustvo u učinkovitom medijskom praćenju ove teme. Tijekom ove studijske posjete organizirale smo susret ukrajinske delegacije s predstavnicima/ama Ministarstva pravosuđa, Ministarstva hrvatskih branitelja, DORH-a, sudova, Centra za krizna stanja i Klinike za psihijatriju i psihološku medicinu, autoricama dokumentarnog filma „Veća od traume“ o radu sa ženama koje su preživjele seksualno nasilje u ratu, nevladinih organizacija i stručnjakinja.

<https://www.sabor.hr/hr/press/priopcenja/zastupnica-vesna-nad-primila-ukrajinsku-delegaciju-u-sklopu-studijskog-posjeta>

Centar za žene žrtve rata – ROSA u suradnji s organizacijama Centar za građansku hrabrost, Udruženje za društvena istraživanja i komunikacije (UDIK) iz Sarajeva, Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću, Regionalna adresa za nenasilno djelovanje (RAND), SENSE – Centar za tranzicijsku pravdu iz Pule, Centar za ženske studije i Ženska mreža Hrvatske je 29.03.2023. organizirao konferenciju "Ne u naše ime – 30 godina od ratnog zločina u Ahmićima".

<https://vijesti.hrt.hr/hrvatska/konferencija-ne-u-nase-ime-30-godina-od-ratnog-zlocina-u-ahmicima--10688038>

Tim povodom smo 04.04.2023. u suradnji s navedenim organizacijama podnijele zahtjev za imenovanje Trga Ahmićkih žrtava u nadležnom uredu Grada Zagreba.

<https://www.oslobodjenje.ba/vijesti/region/ime-trga-u-zagrebu-po-zrtvama-ahmica-849556>

15.04.2023. uoči godišnjice masakra u Ahmićima suorganizirale smo prosvjed na Trgu bana Josipa Jelačića, a u Kulturno informativnom centru (KIC) suorganizirale prikazivanje filma i tribinu. Uz prikazivanje videomaterijala iz prezentacije Ahmići – 48 sati pepela i smrti u produkciji Sense – Centra za tranzicijsku pravdu, o nelagodi oko suočavanja s prošlošću izlaganja su održali mirovna aktivistkinja Ana – Marija Raffai iz organizacije Regionalna adresa za nenasilno djelovanje (RAND), filozofkinja i sveučilišna profesorica

Nadežda Čačinović te profesor povijesti Mario Fuček.

<https://vijesti.hrt.hr/hrvatska/prosvjedna-akcija-u-znak-sjecanja-na-zrtve-ahmica-reagirao-je-i-hns-bih-10717332>

Zagreb-Sarajevo, 12. lipnja 2023.

IZJAVA ZA JAVNOST

RATNI ZLOČINAC DARIO KORDIĆ, SRAMOTA JE HRVATSKOG NARODA

Mi, aktivisti i aktivistkinje iz dolje potpisanih organizacija civilnog društva, upućujemo izjavu za javnost, jer smo zgroženi snimkom na kojem ratni zločinac Dario Kordić kaže da bi ponovio sve ono što je činio tijekom rata u Bosni i Hercegovini. Naime, na snimku koji je nastao na druženju, Dario Kordić je dao gotovo prijeteći odgovor na pitanje, kako je rekao, prijatelja sa sjevera Hrvatske: „Je li vrijedilo zatvora i rata?“. „Rekao sam, sve bih ponovio! Sekunde ne bih zamijenio. Svaka sekunda je vrijedila“, odgovorio je Kordić.

Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju u Hagu, dokazao je, da je Republika Hrvatska „rukovodila u planiranju, koordinaciji i organizaciji HVO-a, te da je postojao međunarodni oružani sukob između Hrvatske i Bosne i Hercegovine.“

Isti sud je ustanovio i presudio da su zločini u Ahmićima bili zločin protiv čovječnosti. Dario Kordić je u Hagu osuđen na 25 godina zatvora. Oslobođen je nakon izdržane dvije trećine kazne. Podsjećamo, u Ahmićima, a čije bi zločine Dario Kordić ponovio, ubijeno je 116 osoba. Od tog broja 32 su bile žene, a 11 djece mlađa od 18 godina. Dvije mjesne džamije su uništene. Zločin je počinjen na svirep način, žrtve su spaljene. Među ubijenima su cijele obitelji. Tijela svih nestalih još uvijek nisu pronađena.

Dario Kordić, bio je predsjednik Hrvatske demokratske zajednice (HDZ) Bosne i Hercegovine i jedna od vodećih ličnosti u zajednici bosanskih Hrvata od 1991. do 1995. Danas je magistar katoličke teologije. Diplomom je stekao na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu.

Neprihvatljivo nam je rehabilitiranje ratnih zločinaca. Apeliramo prema vlastima u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj, da ratni zločinci nisu heroji. Osuđivanje njihovih djela, naša je civilizacijska odrednica. Ne samo kao izraz poštovanja prema žrtvama iz prošlosti, nego i zbog našeg odnosa prema budućnosti.

Pozivamo Grad Zagreb, da imenuje jedan trg po Ahmićkim žrtvama. Od Gradske skupštine – Odbora za imenovanje naselja, ulica i trgova, a kojem smo prijedlog predali u travnju ove godine, još uvijek nismo dobili odgovor. Međutim, gestama osuđenog ratnog zločinca Darija Kordića, naša inicijativa postaje još relevantnija. Samo sa trgov, gdje će se mlade generacije moći educirati o našoj tragičnoj prošlosti, Bosna i Hercegovina i Hrvatska mogu kročiti zajedno prema svjetlijoj budućnosti.

Centar za žene žrtve rata – ROSA, Zagreb

Centar za građansku hrabrost, Zagreb Udruženje za društvena istraživanja i komunikacije (UDIK), Sarajevo
Ženska mreža Hrvatske

Kao dio feminističke internacionalne inicijative protiv rata priključile smo se 25.11.2023. protestu pod nazivom „Ne u naše ime – mir i sloboda Palestini“ koji je organizirala Inicijativa za slobodnu Palestinu na Kvaternikovom trgu u Zagrebu.

Podizanje javne svijesti o nužnosti kažnjavanja ratnih zločina te raširenosti zločina ratnog silovanja u ratovima na području bivše Jugoslavije.

Na Estetičkom laboratoriju Filozofskog fakulteta u Osijeku 18. siječnja u suradnji sa Ženama u crnom organizirale smo predstavljanje Ženskog suda za bivšu Jugoslaviju. Na predstavljanju filma sudjelovale su neke od svjedokinja koje su o svojim iskustvima ratnog nasilja svjedočile pred Ženskim sudom za bivšu Jugoslaviju kao i osnivačice tog višegodišnjeg regionalnog terapijsko-političkog feminističkog foruma: Staša Zajović, iz Žena u crnom iz Beograda, Nela Pamuković iz Centra za žrtve rata – ROSA i psihoterapeutkinja Marijana Senjak, psihologinja i terapeutkinja Ženske sobe, Zagreb, jedna od pokretačica zaštite žena ratnih žrtava u Zenici 1992. godine i suosnivačica Centra za terapiju žena Medica Zenica 1993.

<https://studentski.hr/studenti/vijesti/na-filozofski-fakultet-u-osijeku-stize-dogadanje-na-temu-feministickog-pristupa-pravdi>

Sudjelovale smo 26.06.2023. na Ženskom sudu: feministički pristup pravdi – slučaj Foča održanom u Beogradu u Prostoru Miljenko Dereta.

Tijekom rata u Bosni i Hercegovini (1992-1995), Foča je bila mjesto sistematskog seksualnog nasilja i silovanja u ratu u BiH. Zahvaljujući hrabrosti žena iz Foče i iz cijele Bosne i Hercegovine prokrčen je put ženama širom planete u borbi za kažnjivost ratnog zločina silovanja. Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju je prvi put na slučaju Foča utvrdio da se seksualno ropstvo smatra zločinom protiv čovječnosti. Ipak, i pored ove historijski značajne presude, neki od zločina seksualnog nasilja počinjenih prema ženama i muškarcima Foče, nažalost, nisu objelodanjeni niti priznati, već su prešućeni i zaboravljeni. Zato Ženski sud, zajedno sa ženama Foče, nastavlja ovim događajem zahtijevati pravdu za žrtve seksualnih zločina u Foči i šire.

Organizatorice: Žene u crnom i Autonomni ženski centar, Beograd, u suradnji s Horizonti, Tuzla, uz podršku: Centar za žensko i mirovno obrazovanje – Anima, Kotor, Crna Gora, Centra za žene žrtve rata – ROSA, Zagreb, Fondacija Cure, Sarajevo; umjetničko-aktivistički kolektivi: Škart, Dah teatar, Prostor Miljenko Dereta, Beograd i Art klinika, Novi Sad.

<https://zeneucrnom.org/sr/foto-galerija/fotografije/2265-26-jun-2023-zenski-sud-feministicki-pristup-pravdi-slucaj-foca>

U suradnji s Centrom za građansku hrabrost, Ženskom mrežom Hrvatske i Udruženjem za društvena istraživanja i komunikacije iz Sarajeva organizirale smo 04.08.2023. na Trgu bana Jelačića antiratnu akciju povodom godišnjice vojne operacije *Oluja*: Zločini u *Oluji* su odgovornost svih nas.

Uz ovu akciju organizirale smo diskusiju i prikazivanje dokumentarnih filmova na temu, te smo pripremile i distribuirale izjavu za javnost:

Zagreb-Sarajevo, 4. kolovoza/avgusta 2023.

IZJAVA ZA JAVNOST

ZLOČINI U 'OLUJI' SU ODGOVORNOST SVIH NAS

Danas, 4. kolovoza okupljamo se u Zagrebu na polusatnoj antiratnoj akciji u 12 sati na Trgu bana Jelačića u znak sjećanja na naše sugrađanke i sugrađane, državljane ove zemlje ubijene i protjerane tijekom i nakon vojne operacije 'Oluja'.

Još jednom poručujemo da imamo odgovornost ukazati na sustavnu politiku relativizacije, negiranja i umanjivanja ratnih zločina koji su počinjeni nad stanovnicima Hrvatske srpske nacionalnosti. Izražavamo suosjećanje prema svim žrtvama rata i zločina počinjenih u naše ime.

Nad građanima Republike Hrvatske srpske nacionalnosti za vrijeme i nakon operacije 'Oluja' pripadnici Hrvatske vojske, policije i civili počinili su veliki broj ratnih zločina, a najveći broj tih zločina nikada nije procesuiran. Ubijeno je više od 600 civila. Spaljeno je više od 22.000 kuća. Iz Hrvatske je tada izbjeglo oko 200.000 njezinih građana. Njihov je povratak godinama bio sustavno otežavan i onemogućavan.

Zločini u 'Oluji' su odgovornost hrvatske države. Neodgovorno ponašanje predstavnika vlasti vodi nas u još dublje društvene podjele. Nepostojanje iskrenosti i poštovanja prema svim žrtvama, nedopustivo je i sramotno. Suočavanje društva s 'Olujom' treba biti utemeljeno na utvrđivanju činjenica o počinjenim ratnim zločinima i politici etničkog čišćenja. Suočavanje je garancija da se povijest neće ponavljati.

Od predstavnika državnih institucija zahtijevamo procesuiranje odgovornih za ratne zločine. Pozivamo pravosuđe Republike Hrvatske da transparentno informira javnost o procesuiranju svih zločina počinjenih za vrijeme i nakon operacije 'Oluja'.

Na obilježavanju obljetnice 'Oluje' premijer Hrvatske Andrej Plenković je 2020. godine obećao donošenje Zakona o civilnim žrtvama rata, te otklanjanju poteškoća s ciljem kako bi se građani srpske nacionalnosti osjećali ravnopravnima. Stoga, pozivamo Vladu Republike Hrvatske da u provedbi Zakona o civilnim žrtvama rata osigura jednaki tretman za sve žrtve rata.

Nakon antiratne akcije, u 18:00 sati u Centru za ženske studije, Dolac 8, u Zagrebu, organiziramo prikazivanje izbora dokumentarnog materijala o operaciji 'Oluja' uz diskusiju.

Centar za žene žrtve rata – ROSA (Zagreb),

Centar za građansku hrabrost (Zagreb),

Udruženje za društvena istraživanja i komunikacije - UDIK (Sarajevo),

Ženska mreža Hrvatske.

Sudjelovale smo na dva sastanka mreže Žena u crnom u Radmilovcima u Srbiji:

Prvi sastanak održan je od 31.03.-02.04.2023. i na njemu je naša predstavica govorila o pokretu 'klečavaca' i feminističkim odgovorima na panelu Ujedinjena desničarska antirodna ofanziva protiv demokracije, ženskih, LGBT prava – odgovori.

Na drugom sastanku, koji se održao od 14.-16.09.2023., naša predstavica sudjelovala je na panelu Pomirenje iz aktivističkog ugla – kritičko preispitivanje, Prelaženje granica oko sebe i u sebi – iskustva izvan projektnih okvira u 90-im; pomirenje bez odgovornosti – pomirenje odozgo – zloupotrebe komemoracija od strane političara – regionalnih i međunarodnih; komercijalni aranžman inteeetničkog pomirenja; inicijative i odgovornost civilnog društva ('Ne treba da nas mire odozgo, nego pomirenje mora da dođe od nas') itd.

Nakon sastanka Mreže sudjelovale smo u subotu, 16.09.2023. na 20. protestu 'Srbija protiv nasilja' okupljanje je bilo ispred Skupštine odakle se povorka uputila do RTS-a gdje su održani govori.

3. ZAGOVARANJE ZA UNAPREĐENJE ŽENSKIH PRAVA I POLOŽAJA ŽENA U DRUŠTVU

Opći ciljevi programa su unaprjeđenje ženskih ljudskih prava i položaja žena u društvu i ostvarenje prava žena na život bez nasilja. Tijekom 2023. godine usmjerile smo se na ostvarenje sljedećih specifičnih ciljeva programa:

- Unapređenje zakona i politika i njihove provedbe u području ženskih ljudskih prava
- Povećanje vidljivosti problema rodno utemeljenog nasilja protiv žena i diskriminacije
- Unapređenje međusektorske suradnje.

Kampanja KAD INSTITUCIJE NE SLUŠAJU, ŽENE NESTAJU! povodom Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama i 16 dana aktivizma, provedena je u suradnji s Autonomnom ženskom kućom Zagreb. Kampanja sadrži stvarna iskustva žena koje su preživjele nasilje i odlučile potražiti pomoć institucija. Njihova iskustva su prikupljena u istraživanju koje smo provele u sklopu projekta RISKFREE kojeg je sufinancirala Evropska unija iz programa Građani, jednakost, prava i vrijednosti (CERV).

<https://www.youtube.com/watch?v=LMiNq7dE9NI>

17.02.2023. podnijele smo Radnoj skupini za promjene Kaznenog zakona i Kaznenog procesnog zakona prijedlog za sljedeće izmjene:

Propisati obavezu meritornog odlučivanja o imovinsko pravnim zahtjevima u slučaju osuđujuće presude. Oštećenici pod određenim uvjetima imaju pravo na opunomoćenika u kaznenom postupku, ali nemaju to pravo u građanskom postupku i nema nikakvog razloga da sud kada presuđuje da je okrivljenik kriv ne dosudi i taj zahtjev koji je postavljen po kvalificiranom opunomoćeniku. U građanskoj parnici žrtva je izložena kompliciranom i neefikasnom sustavu besplatne pravne pomoći, a potom bi trebala biti u ulozi tužitelja prema svom zlostavljaču.

Dosuđivanje odštetnog zahtjeva ima svoje opravdanje i sa stanovišta i generalne i specijalne prevencije. Ujednačavanje kazni je bila zadaća Vrhovnog suda, ali kada postoji evidentna sklonost ka blažim kaznama, onda bi trebalo u Kazneni zakon češće unijeti odredbe o minimalnoj propisanoj kazni, te propisati strože minimume.

U siječnju 2023., zajedno sa Autonomnom ženskom kućom Zagreb, podnijele smo *List of issues* UN-ovom Odboru za gospodarska, socijalna i kulturna prava. Sljedeći popis problema odnosi se na Drugo periodično izvješće koje je Hrvatska podnijela prema člancima 16. i 17. Međunarodnog pakta o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima:

- implementacija članka 3. Međunarodnog pakta o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima
- implementacija članka 3. Međunarodnog pakta o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima (Žene na slabije plaćenim poslovima i na nižim položajima)
- implementacija članka 10. Međunarodnog pakta o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima - Zaštita obitelji, majki i djece
 - obiteljsko nasilje
 - policijsko postupanje u slučajevima obiteljskog nasilja i dvostruko uhićenje
 - Centar za socijalnu skrb
 - postupanje sa ženama i djecom žrtvama nasilja u slučajevima skrbništva
 - koncept otuđenja
 - statistički podaci o nasilju u obitelji
 - strukturalno nasilje
 - rodno uvjetovano nasilje u Kaznenom zakonu Hrvatske

- naknada štete žrtvama obiteljskog nasilja
- skloništa za žene žrtve obiteljskog nasilja
- trgovanje ljudima
 - identifikacija žrtava trgovanja ljudima
 - edukacija stručnjaka/inja
 - sankcije i mjere
 - naknada štete žrtvama trgovine ljudima
- implementacija članka 12. Međunarodnog pakta o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima

U 2023. godini sudjelovale smo na 8 sastanaka Operativnog tima za suzbijanje trgovanja ljudima pri Uredu Vlade RH za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Tijekom cijele 2023.

Nacionalni koordinator je najavljivao donošenje novog Nacionalnog i Akcijskog plana za suzbijanje trgovanja ljudima koji je istekao još 2021. Održana su 4 online sastanka radne grupe za donošenje ovih dokumenata. U listopadu 2023. godine dostavile smo komentare Centra ROSA na Nacrt prijedloga Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2024. do 2030. godine, te Nacrt prijedloga Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana te je dio naših komentara i prijedloga usvojen. U 2023. daljnjih pomaka u donošenju ovog strateškog dokumenta nije bilo.

15.12.2023. naša predstavnica je sudjelovala na sastanku Nacionalnog tima za suzbijanje trgovanja ljudima u zgradi Vlade RH – jedinom održanom u 2023. godini.

U Hrvatskoj je u 2023. godini identificirana 21 žrtva trgovanja ljudima; 12 iz RH, 9 stranih žrtava (Nepal, BiH, Srbija, Brazil), 11 je maloljetnih. Prema spolu 7 muških i 14 ženskih žrtava. Žene su u najvećem broju žrtve trgovanja ljudima, a prema dobi žena najzastupljenija skupina su djevojčice s udjelom od 46,6% od ukupnog broja identificiranih žena. Najučestaliji oblik iskorištavanja žena (uključujući djevojčice) je seksualno iskorištavanje (58%).

U periodu od 13.–15.03.2023. naša je predstavnica sudjelovala na konferenciji [„Regionalna konferencija o suzbijanju trgovanja ljudima u kontekstu prisilnih migracija“](#).

Konferencija je održana u Ateni. Cilj konferencije je bio podržati regionalnu razmjenu dobrih praksi i naučenih lekcija u području trgovanja ljudima te pružiti korisnicima Fonda ACF i organizacijama civilnog društva te drugim stručnjacima i stručnjakinjama korisne informacije i materijale za obuku, kao i poboljšati suradnju između civilnog društva, lokalnih i državnih vlasti prvenstveno Grčke i Bugarske, ali i šire. Na konferenciji su osim aktivistkinja i aktivista, stručnjakinja i stručnjaka iz Grčke i Bugarske sudjelovale i predstavnice međunarodnih organizacija i institucija te aktivistkinje i aktivisti iz Norveške, Rumunjske, Poljske, te naša predstavnica kao predstavnica iz Hrvatske. U sklopu konferencije organiziran je i posjet organizacijama [Athens Solidarity Center](#) i [Threads of Hope](#).

29.-30.03.2023. sudjelovale smo na [Konferenciji o modelima prevencije za sprečavanje potražnje koja potiče](#)

trgovanje ljudima u svrhu seksualnog iskorištavanja

Konferencija je održana u okviru švedskog predsjedanja Vijećem Evropske unije te je okupila međunarodne aktere, vladine stručnjake i stručnjake iz civilnog društva u Evropi i šire. Sudjelovale su kraljica Silvia, španjolska ministrica pravosuđa Pilar Llop Cuenca i ministrica za ravnopravnost spolova i radni život Paulina Brandberg. Cilj konferencije je bio održati strateške rasprave s fokusom na sprečavanje i zaštitu od iskorištavanja prostitucije drugih i trgovanja ljudima u svrhu seksualnog iskorištavanja. Trgovanje ženama i djecom u svrhu seksualnog iskorištavanja povećala se u Evropi početkom rata u Ukrajini. Zamjenik premijera Ukrajine za evropsku i evroatlantsku integraciju Ukrajine i posebni predstavnik glavnog tajnika UN-a za seksualno nasilje u sukobima također je sudjelovao na konferenciji, gdje je informirao nazočne o vezi između seksualnog nasilja u ratu i trgovanja ljudima u Ukrajini.

Na konferenciji je istaknuto da je potrebno osigurati da mjere za prevenciju i borbu protiv trgovanja ljudima usvoje rodno osjetljiv pristup koji je usredotočen na preživjele, osiguravajući da se sa žrtvama trgovanja ljudima postupa dostojanstveno, te da prepoznavanje i suzbijanje ranjivosti ljudi ostaje prioritet. Također, potrebni su koordinirani naponi kako bi se učinkovito prekinuo i razbio poslovni model trgovanja ljudima, a to uključuje usvajanje i provedbu potrebnih zakona kako bi se trgovci ljudima držali odgovornima, kao i svi koji pridonose trgovanju ljudima, uključujući pomagače i kupce seksa koji potiču iskorištavanje.

Države koje su odabrale aboliciju prostitucije: primjer Francuske

- abolicionistički zakon je usvojen 2016.
- 70 miliona stanovnika
- 30.000 – 40.000 osoba u prostituciji (10 puta manje od
- Njemačke na istom broju stanovnika)
- 0 bordela
- 0 osuđenih osoba u prostituciji (prije donošenja zakona je 2500 osoba u prostituciji bilo osuđeno i kažnjeno)
- 800 žena u prostituciji je imalo pristup mjerama izlaza iz prostitucije (87% je imalo stabilno zaposlenje do kraja mjera izlaza)
- između 2016 i 2019 za 54% je povećan broj postupaka
- protiv trgovaca ljudima i svodnicima
- obujam naknade koje su žrtve primile se povećao za 7
- puta
- 800 kupaca seksa je osuđeno i kažnjeno
- 78% građanki i građana ima pozitivan stav o zakonu
- 81% žena smatra prostituciju formom nasilja

04.12.2023. [Otvoreno pismo pravnic/ka Evropskom sudu za ljudska prava \(ESLP\) da zaštiti ljudsko dostojanstvo i nedostupnost ljudskog tijela](#). Otvoreno pismo je uslijedilo nakon što je [Evropski sud za ljudska prava proglasio dopuštenim zahtjev M.A. i drugih protiv Francuske, tj. pojedinaca u prostituciji koji tvrde da su žrtve zakona koji kriminalizira kupnju seksa](#).

Aktivnosti vezane uz ratno nasilje prema ženama

Podaci Ministarstva hrvatskih branitelja govore da je od dana stupanja na snagu Zakona, od 18.6.2015. do 31.12.2023., Ministarstvo zaprimilo ukupno 304 zahtjeva (227 žene i 77 muškaraca) za stjecanje statusa žrtve seksualnog nasilja u Domovinskom ratu i ostvarivanje prava sukladno Zakonu. Od toga je riješeno ukupno 300 zahtjeva, dok su još 4 zahtjeva u postupku rješavanja.

Zahtjeve nasljednika žrtava seksualnog nasilja koji su podneseni sukladno članku 27. Zakona, vode odvojeno, te je do 31.12.2023., zaprimljeno ukupno 8 takvih zahtjeva, od čega su 2 odbijena, a 4 pozitivno riješena, dok su 2 odbačena.

Navedeni podaci ukazuju da je zahtjeve za stjecanje statusa žrtava seksualnog nasilja podnijelo tek oko 10-15% od procijenjenih žrtava ovog zločina, ako se uzmu u obzir procjene broja žrtava koje je dalo nadležno Ministarstvo prilikom donošenja Zakona.

Iako je Zakon u primjeni od 18.06.2015., zanemarivo je malo napravljeno u obavještavanju javnosti, posebno preživjelih, o postojanju i svrsi Zakona. Stoga je evaluacija primjene ovog Zakona nužno potrebna.

Dana 02.02.2023. sudjelovale smo na sastanku sa britanskim veleposlanikom Simonom Thomasom u vezi inicijative o sprječavanju seksualnog nasilja u ratnim sukobima (PSVI). Na sastanku su sudjelovale predstavnice Centra za žene žrtve rata – ROSA i Ženske sobe. Sudionice su sa veleposlanikom podijelile utiske i planove s [Konferencije o sprječavanju seksualnog nasilja u ratnim sukobima \(Preventing Sexual Violence in Conflict\) održanoj u Londonu krajem prošle godine](#). Vlada Velike Britanije, koja je pokrenula inicijativu za sprječavanje seksualnog nasilja u ratovima 2013., okupila je dužnosnike/ce, stručnjake/inje na međunarodnoj konferenciji u studenom, kako bi se ojačale zajedničke akcije sprječavanja nasilja, globalnog odgovora na nasilje, jačanja odgovornosti i pravde, te potpore žrtvama. Na sastanku je zaključeno kako je potrebno promovirati PSVI inicijativu i obveze koje su države preuzele pristupanjem inicijativi.

31.7.2023. sudjelovale smo na [Konferenciji za medije pod nazivom „Osiguranje prava žrtvama“](#) povodom dvije godine od stupanja na snagu Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata te višegodišnjem provođenju Zakona o pravima žrtava seksualnog nasilja za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku u Domovinskom ratu. Održana je u Kući ljudskih prava, a o provedbi navedenih zakona su govorile predstavnice Documente – Centra za suočavanje s prošlošću Vesna Teršelič i Božica Ciboci, te Nela Pamuković iz Centra za žene žrtve rata – Rosa. Nela Pamuković je istaknula da praksa provedbe zakona kojim žrtve seksualnog nasilja u ratu stječu status i pripadajuća prava pokazuje sva ograničenja tog zakona te da žrtve seksualnog nasilja zbog nezaliječene traume ili straha da će u društvu i obitelji biti obilježene i dalje šute, zločini ostaju neprijavljeni, a počinitelji nekažnjeni. Navela je da je u 7 godina primjene tog Zakona tek 298 osoba podnijelo zahtjeve za stjecanje statusa što je 10-13% procijenjenog broja stvarnih žrtava. “Preduvjet za provedbu ovog zakona je informirati javnost, ali prije svega žrtve”, poručila je Pamuković. Gledajući dosadašnju praksu, primijećeno je da se status ratne žrtve seksualnog nasilja često odbija pod obrazloženjem da je riječ o

individualno motiviranom kaznenom djelu, koje nije povezano s ratom. Također, postoje i još neki slučajevi daljnje diskriminacije, kada je ministarstvo utvrdilo da se kazneno djelo dogodilo na području u kojem nije bilo agresije, dok se zapravo radi o području koje je bilo pod kontinuiranim uzbunama i na to je područje bačeno više desetaka tisuća različitih projektila. Dodatan obrazac postupanja su slučajevi u kojima su počinitelji seksualnog nasilja pripadnici Hrvatske vojske i policijskih snaga te je zaključeno kako je potrebno provesti cjelokupnu evaluaciju obaju zakona.

08.12.2023. naša je predstavica sudjelovala na konferenciji "Osnaživanje feminističkog pristupa transgeneracijskoj traumi – perspektive žena koje su preživjele ratno seksualno nasilje", održanoj u Sarajevu u organizaciji nevladine organizacije Medica Zenica i Vive žene iz Tuzle, u suradnji s partnerskim organizacijama iz Srbije, Kosova i Njemačke, u okviru regionalnog projekta "Jačanje glasova žena pogođenih ratnim seksualnim i rodno zasnovanim nasiljem na Zapadnom Balkanu – Za kulturu priznavanja i pomirenja".

Zagovaranje koje se odnosi na prostituciju

U odnosu na promjene Kaznenog zakona u rujnu 2023. godine podnijele smo radnoj skupini za unaprjeđenje zakonodavnog okvira zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji pri Ministarstvu uprave i pravosuđa¹ sljedeće izmjene:

U članku 157. stavku 2. Kaznenog zakona, Prostitucija, brišu se riječi: "a znao je ili je morao ili mogao znati za navedene okolnosti." tako da stavak 2. glasi:

(2) Tko drugu osobu radi zarade silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti, prisili ili navede na pružanje spolnih usluga, ili tko koristi spolne usluge takve osobe uz naplatu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Smatramo da je ovu odredbu potrebno doraditi na predloženi način jer se radi o pozitivnoj akciji usmjerenoj na poboljšanje ljudskih prava žena. Ogromna većina osoba u prostituciji su žene i djevojčice, dok su ogromna većina svodnika i korisnika usluga prostitutki muškarci. Hrvatska je donijela niz strateških dokumenata usmjerenih na ravnopravnost spolova, koja se, između ostalog postiže i potpunim odbacivanjem ideje da su tijela žena roba koju se može kupiti, prodavati i seksualno iskorištavati. Kriminalizacijom kupaca seksualnih usluga država šalje poruku usmjerenu na ispunjenje svojih strateških ciljeva – postizanja ravnopravnosti spolova, a ujedno implementira i Istarsku konvenciju. Odredbom čl. 157. st. 2. Kaznenog zakona obuhvaćeno je kažnjavanje samo onih korisnika koji znaju za kvalifikatorni oblik osnovnog djela, dakle činjenicu da je osoba silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa ovisnosti, prisiljena ili navedena na pružanje spolnih usluga. S obzirom na činjenicu da činom kupovanja seksualnih 'usluga' kupac kupuje položaj moći nad osobom čije tijelo kupuje, pretvara ju u robu, dehumanizira i objektivizira, smatramo da kažnjavanje kupaca treba proizlaziti iz činjenice da sam čin kupovanja seksualnih usluga treba biti kažnjiv jer se radi o negaciji ideje ravnopravnosti spolova koja isključuje odnos prema ženi kao prema robi koja se kupuje. U tom smislu predlažemo da se Kaznenim zakonom obuhvati

¹ 03.10.2022. održan je prvi sastanak radne skupine za unaprjeđenje zakonodavnog okvira zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Radna skupina osnovana je s ciljem izrade prijedloga izmjena Zakona o kaznenom postupku, Kaznenog zakona, Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, Zakona o sudovima te Pravilnika o načinu izvršavanja mjera opreza i Pravilnika o načinu provedbe pojedinačne procjene žrtve.

odgovornost svih korisnika seksualnih usluga uz naplatu.

Nadalje, predložile smo da u stavku 2. Kaznenog zakona odgovornost korisnika/kupaca ne bude uvjetovana njihovim saznanjem da li je ili nije osoba silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti, prisiljena ili navedena na pružanje spolnih usluga. Ako se brišu riječi "a znao je ili je morao i mogao znati za navedene okolnosti" kao što se predlaže, smisao odredbe neće biti promijenjena, a sudovi će moći cijeliti sve okolnosti slučaja prilikom odmjeravanja visine kazne, kao što uostalom sudovi uvijek cijene okolnosti koje mogu biti olakotne za okrivljenika. Cijenjenje okrivljenikovog (ne)znanja kao olakotne okolnosti utjecat će na visinu kazne, ali neće utjecati na odgovornost i upravo je to smisao promjene koja se predlaže.

Tijekom cijele godine provodile smo aktivnosti i zagovarale donošenje dokumenata na razini EU koji ukazuju na prekogranične implikacije i utjecaj prostitucije na ravnopravnost između žena i muškaraca. Nakon što je članica Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost Evropskog parlamenta (FEMM) Maria Noichl podnijela Odboru nacrt izvještaja na usvajanje. Pokretanjem zakonodavne procedure, član FEMM Odbora Fred Matić organizirao je 24.03.2023. sastanak sa ženskim aktivistkinjama/političarkama/donatoricama kako bi provjerio kakva su domaća stajališta o prostituciji u Hrvatskoj. Sudjelovale smo na navedenom sastanku na kojem smo snažno podržale nacrt izvještaja FEMM Odbora na temu "Regulacija prostitucije u Europskoj uniji: prekogranične implikacije i utjecaj na rodnu ravnopravnost".

08.03.2024. poslale smo klubovima zastupnika Hrvatskog sabora Prijedlog za izmjenu Kaznenog zakona u odnosu na članak 157 Prostitucija.

Od lipnja do kraja listopada 2023. provodile smo online kampanju Njena budućnost je ravnopravnost. Kampanja je bila aktualna na svim društvenim mrežama na kojima smo objavljivale vizuale sa najčešćim mitovima o prostituciji i pojašnjenja potkrijepljena recentnim istraživanjima.

"Prostitucija je posao kao i svaki drugi."
MIT!
U kojem poslu 60 do 80% žena iskusi redovno fizičko i seksualno zlostavljanje?

"Prostitucija je najstariji zanat na svijetu."
MIT!
Svodništvo bi se zaista moglo smatrati najstarijom profesijom na svijetu.

"Prostitucija je dio povijesne ženske borbe da imaju kontrolu nad svojim tijelom."
MIT!
U prostituciji se radi o muškarcima koji se smatraju ovlaštenima kupovati seks.

Njena budućnost je ravnopravnost

05.07.2023. održale smo sastanak s uredom Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova u vezi zakonskih izmjena u odnosu na prostituciju.

<https://www.prs.hr/cms/post/1022>

19.07.2023. održale smo sastanak u uredu Pravobraniteljice za osobe s invaliditetom u vezi zakonskih izmjena u odnosu na prostituciju.

26.07.2023. održale smo sastanak u uredu Pučke pravobraniteljice u vezi zakonskih izmjena u odnosu na prostituciju.

U rujnu smo uputile pismo hrvatskim zastupnicama/ima u Evropskom parlamentu kojim smo ih pozvale da podrže inicijalni izvještaj o Regulaciji prostitucije u EU: njezine prekogranične implikacije i utjecaj na ravnopravnost spolova i prava žena.

Neposredno pred izglasavanje Evropskog parlamenta o Rezoluciji, dana 13.09.2023., u Zagrebu je održan [sastanak sa premijerom povodom Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama, a s ciljem predstavljanja mjera za suzbijanje nasilja nad ženama i zaštite prava djece. Sudjelovale smo na tom sastanku i posebno istaknule](#) na praznine koje postoje vezano za druge forme muškog nasilja prema ženama koje i dalje nisu obuhvaćene paketom mjera. Navela je kako je neophodna sveobuhvatna strategija koja prepoznaje i obuhvaća sve oblike nasilja prema ženama poput tzv. prisilnih brakova i ostalih eufemizama poput dječjih brakova, ranih brakova i sličnih praksi koje su stvarne forme trgovanja ženama i djevojčicama u svrhu seksualnog iskorištavanja, te da isto vrijedi i za prostituciju koja u Hrvatskoj nažalost i nadalje nije priznata kao forma nasilja prema ženama unatoč dugogodišnjem iskustvu rada sa ženama koje su preživjele prostituciju i ekspertizama koje postoje, a koje potvrđuju potrebu kriminalizacije kupaca, dekriminalizaciju osoba u prostituciji i set pripadajućih mjera izlaza iz prostitucije.

Tom prilikom smo i pozvale Vladu da podrže [izvještaj Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost o reguliranju prostitucije u EU-u: prekogranične posljedice i utjecaj na rodnu ravnopravnost i prava žena.](#)

Nakon donošenja Rezolucije 14.09.2023., izvijestile smo javnost o tome i [pozdravile donošenje Rezolucije kojom se prostitucija priznaje kao oblik nasilja prema ženama](#).

U listopadu smo pripremale aktivnosti za obilježavanje Evropskog dana borbe protiv trgovanja ljudima. Organizirale smo dvodnevni sastanak (17-18.10.2023.) PETRA mreže nevladinih organizacija za eliminaciju i prevenciju trgovanja ženama u svrhu seksualnog iskorištavanja na kojem su sudjelovale 22 žene iz 11 organizacija (Autonomna ženska kuća Zagreb, Udruga žena Romkinja Hrvatske 'Bolja budućnost', Centar za podršku i razvoj civilnog društva 'Delfin', Udruga žena Vukovar, Ženska grupa Split, Domine – organizacija za promicanje ženskih prava, Udruga žena NIT Korenica, Udruga 'HERA' Križevci – za zaštitu i promicanje ljudskih prava, Ženska soba, Udruga S.O.S. Virovitica – savjetovanje, osnaživanje, suradnja i Centar za žene žrtve rata – ROSA).

18.10.2023. na Evropski dan borbe protiv trgovanja ljudima organizirale smo javnu akciju na kojoj smo uputile zahtjeve Vladi da uskladi svoje zakonodavstvo s europskim standardima te da mjere zaštite žena od nasilja obuhvate i problematiku prostitucije na način da se osigura nekažnjavanje žena u prostituciji, kažnjavanje svodnika, trgovaca ljudima i kupaca seksa te sveobuhvatne mjere za izlaz iz prostitucije. Među zahtjevima je i osiguranje sustavne edukacije o štetnosti prostitucije na svim razinama od odgojno obrazovnog sustava do specifične edukacije za sve aktere u sustavu prevencije, zaštite i kažnjavanja svih oblika nasilja prema ženama.

<https://vijesti.hrt.hr/hrvatska/rosa-trgovanje-ljudima-i-prostitucija-neraskidivo-su-povezani-11098863>
<https://vijesti.hrt.hr/hrvatska/krijumcarenje-ljudi-posbeno-zena-postaje-sve-veci-problem-u-hrvatskoj-11093353>

Nakon javne akcije, organizirale smo [stručni konzultacijski sastanak pod nazivom „Prostitucija: utjecaj na prava žena i ravnopravnost spolova“](#). Sastanak je održan 19.10.2023. godine u Hotelu Dubrovnik u Zagrebu i na njemu je sudjelovalo 46 sudionica/ka nadležnih institucija, organizacija civilnog društva, akademske zajednice i sindikata. Po okončanju javne rasprave na sastanku su iznesene preporuke. PETRA Mreža predlaže da Hrvatska uskladi svoje zakonodavstvo sa europskim standardima, te da aktualne mjere zaštite žena od

nasilja trebaju biti sveobuhvatne i da je nužno da obuhvate i ovo područje na način da se osigura nekažnjavanje žena u prostituciji, kažnjavanje svodnika, trgovaca ljudima i kupaca seksa i da se osiguraju efikasne i sveobuhvatne mjere za izlaz iz prostitucije. Također, preporuka PETRA Mreže je da je potrebna sustavna edukacija o štetnosti prostitucije na svim razinama od odgojno obrazovnog sustava do specifične edukacije za sve aktere u sustavu prevencije, zaštite i kažnjavanja svih oblika nasilja prema ženama.

[Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Višnje Ljubičić preporuča](#) potpunu dekriminalizaciju osoba u prostituciji i sankcioniranje kupaca tih usluga, bez obzira na okolnosti u kojima je djelo počinjeno. Smatra da je potrebno što skorije donijeti novi Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira te osvježavati rodnu dimenziju prostitucije donositeljima javnih politika, službenicima/ama policijskog i pravosudnog sustava, medijskim djelatnicima/ama te široj javnosti. Preporuča i donošenje informirane i na dokazima utemeljene javne politike o prostituciji te razvijanje politike i programe pomoći i podrške usmjerene izlasku iz prostitucije. Smatra nužnim suzbijanje stigmatizacije i marginalizacije osoba u prostituciji i onih koje su izašle iz prostitucije te da im je potrebno osigurati ravnopravno sudjelovanje u svim područjima javnog i privatnog života. Jedna od preporuka je i poticanje sveobuhvatnih znanstvenih i stručnih istraživanja o prostituciji iz rodne perspektive. Mira Pekeč-Knežević iz [Ureda pravobraniteljice za osobe s invaliditetom](#) istaknula je da su žene i djevojčice s invaliditetom posebno ranjiva skupina, a osobito su one s intelektualnim teškoćama te osjetljivim oštećenjima koje su izložene nasilju i s osnova spola i invaliditeta te podložnije manipulacijama kako od strane osobe koje potiču prostituciju tako i korisnika.

Podržala je model koji se primjenjuje u nordijskim zemljama i Francuskoj te konkretne prijedloge izmjena važećeg Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira koje su iznijele predstavnice Centra Rosa. Anita Lauri Korajlija je navela da je neophodno osigurati skrb temeljenu na informiranosti o traumi, a to je pristup koji prepoznaje rašireni utjecaj traume na pojedince i ima za cilj stvoriti osjetljivo okruženje koje pruža podršku i ljekovito je za one koji su doživjeli traumu. Skrb informirana o traumi u kontekstu prostitucije uvažava iskustva žena i ima za cilj pružiti im njegu i podršku koja im je potrebna na nestigmatizirajući i osnažujući način. Ovaj pristup je ključan u pomaganju ženama da se oporave od traume i da se suoče sa složenim izazovima s kojima se mogu suočiti u svojim životima. Aleksandar Maršavelski smatra dobrim Prijedlog za izmjenu kaznenog zakona koji predlaže Centar za žene žrtve rata – ROSA i PETRA Mreže.

Sudjelovale smo u javnom savjetovanju o [Nacrtu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona](#) te smo istaknule da je uz pozitivne izmjene zakona usmjerene na suzbijanje i sprječavanje nasilja prema ženama u pripremi izmjena došlo do nedovoljno dobro promišljenog, selektivnog izbora zakonskih odredbi koje se mijenjaju. Fokus je stavljen na nasilje prema ženama u obitelji, s rješenjima koje je potrebno doraditi, no izvan fokusa je ostao cijeli segment rodno uvjetovanog nasilja koji pogađa žene i koji je trebao biti riješen ovim zakonskim izmjenama. Ponovo smo predložile da izmjene obuhvate i redefiniraju odredbu o prostituciji na način da se odredbom obuhvati kriminalizacija kupovanja seksualnih usluga.

U sklopu globalne kampanje “16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama” pokrenule smo potpisivanje apela Vladi RH za usvajanje Modela jednakosti koji je potpisalo [90-ak feminističkih organizacija, mreža, pojedinačnih aktivistkinja i aktivista iz brojnih evropskih država](#).

Krajem godine objavljen je prijevod Rezolucije Evropskog parlamenta od 14. rujna 2023. o reguliranju prostitucije u EU-u: prekogranične posljedice i utjecaj na rodnu ravnopravnost i prava žena (2022/2139(INI)) na hrvatski jezik, no prijevod nije bio jezično usklađen sa terminologijom međunarodnog prava i pravnom stečevinom EU radi čega smo zatražile da se izvrši [ispravak hrvatskog prijevoda teksta Rezolucije](#) što je naknadno i uslijedilo.

Zagovaranje koje se odnosi na suzbijanje trgovanja ljudima

Sudjelovanjem u abolicionističkim mrežama i inicijativama tijekom 2023. godine nastavile smo kontinuirani zagovarački rad u procesu revizije Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima. Naši zajednički zahtjevi su usmjereni na široku kriminalizaciju kupnje seksualnih radnji kada je u pitanju potražnja za trgovanjem ljudima radi seksualnog iskorištavanja i kriminalizacija podvođenja u svim njegovim oblicima. Uz navedeno zagovarale smo i da se proširi opseg Direktive na surogatstvo, prisilni brak i nezakonito posvojenje, strože kažnjavanje pravnih osoba i dr. Revizija Direktive je krajem godine bila u procesu dijaloga i očekivano je da će revidirana Direktiva biti donesena sredinom 2024. godine.

Unapređenje međusektorske suradnje

07.11.2023. Sastanak EU mreže nacionalnih izvjestitelja i koordinatorice te EU Platforme civilnog društva protiv trgovanja ljudima.

Više od 120 predstavnica/ka institucija iz država članica EU i organizacija civilnog društva sudjelovalo je u Briselu 07.11.2023. godine na zajedničkom sastanku EU mreže nacionalnih izvjestitelja mehanizama i Platforme civilnog društva protiv trgovanja ljudima. Na sastanku je naglasak bio na online dimenziji trgovanja ljudima.

Tehnologija je postala neizostavan i vrijedan element našeg svakodnevnog života. Ali njegov sve veći doseg također može dovesti do zlouporabe od strane kriminalnih mreža. Trgovci ljudima pronašli su način da prilagode svoj poslovni model alatima koje nudi digitalizacija. Digitalna dimenzija trgovanja ljudima postala je jedan od najvećih izazova u borbi protiv ovog kriminala. Ne otežava samo otkrivanje i identifikaciju žrtava, već i njihovu zaštitu i pomoć. S druge strane, online dimenzija ovog kriminala stvara nove mogućnosti za tijela za provođenje zakona i pravosudna tijela, u vezi s istragama i prikupljanjem dokaza.

Sastankom su predsjedali Diane Schmitt, EU koordinatorica za borbu protiv trgovine ljudima i španjolsko predsjedništvo Vijeća. U raspravi je istaknuta važnost za dobrim razumijevanjem internetskog okruženja; postojanjem odgovarajućeg pravnog okvira; poboljšanjem digitalnih mogućnosti (uključujući obuku i odgovarajuće resurse); jačanjem suradnje s online platformama i osiguravanjem učinkovite prekogranične suradnje. Razgovaralo se i o napretku u provedbi Strategije EU-a za borbu protiv trgovanja ljudima (2021.-2025.), a fokus rasprave bila su tri glavna područja djelovanja: prevencija i smanjenje potražnje, suradnja između organizacija civilnog društva, tijela za provedbu zakona i pravosudnih tijela te o zaštiti i podršci žrtvama.

4. OSNAŽIVANJE FEMINISTIČKOG POKRETA I CIVILNOG DRUŠTVA

Oснаživanje feminističkog pokreta

24.01.2023., suorganizirale smo online razgovor povodom druge godišnjice smrti Vesne Kesić (1948.-2020.), jedne od osnivačica i prve koordinatorice Centra za žene žrtve rata – ROSA: Feminističke intervencije s lica mjesta – Online razgovor o feminističkom mirovnom pokretu. Feministkinje nastavljaju godišnje online dvojezične susrete i okupljanja feminističkih praktičarki i misliteljica iz post Jugoslavije i šire. Ovaj drugi skup bio je posvećen razgovoru o feminističkom mirovnom pokretu na teritoriji Jugoslavije tokom 90ih i šire, s ciljem da sa raznih strana historije aktivizma čujemo koje smo feminističke vrijednosti i politike gradile u antiratnom pokretu, koje aktivistkinje prije nas su nam bile inspiracija, kako smo prelazile granice rata simbolički i faktički, šta je značila ženska solidarnost, šta smo učile od drugih antirratnih pokreta u svijetu. Važno nam je uočiti razliku između “antirratnog pokreta” i “mirovnog pokreta”, i na kraju se podstaći što nam je činiti danas na međunarodnom nivou. Nakon dva sata uvodnih tema – otvoren je razgovor sa svim prisutnima o feminističkom antiratnom i mirovnom pokretu nekad i sad. Moderatorica: Željka Jelavić, Zagreb; Pokretačice razgovora: Vesna Janković, Zagreb, Jasminka Drino Kirlić, Gornji Vakuf/Uskoplje, Igballe Rogova, Prishtina, Lepa Mladenović, Beograd, Hannah Safran, Haifa, Paula Petričević, Kotor Jelka Zorn, Ljubljana, Rebecca Johnson, London, Madeleine Rees, Geneva i Gorana Mlinarević, Sarajevo. <https://www.youtube.com/watch?v=iVTx3bk9e3w>

04.-05.02.2023. s Mediteranskim ženskim fondom i Ženskom mrežom Hrvatske suorganizirale smo Sedmi strateški sastanak refleksije ženskih organizacija iz Hrvatske. Sastanak je okupio 29 sudionica iz 20 organizacija iz 14 gradova, a održao se u Hotelu Dubrovnik.

21.04.2023. suorganizirale smo sa Centrom za građansku hrabrost iz Zagreba predavanje i raspravu sa švedskom feministkinjom, spisateljicom, novinarkom i aktivistkinjom Kajsom Ekis Ekman, u Kulturno informativnom centru u Zagrebu. Kajsa Ekis Ekman je na predavanju govorila o temama koje je obradila u više svojih knjiga, a koje predstavljaju aktualne feminističke teme bitne za osvješćavanje uzroka nasilja nad ženama: prostituciju, trgovanje seksom, surogatstvo i rod, te kako navedeni oblici opresije utječu na položaj žena.

<https://www.kic.hr/program/tribine/predavanje-kajsa-ekis-ekman/>

20.-21.07.2023., dvije predstavnice Centra ROSA su sudjelovale na studijskom posjetu razmjene iskustava i učenja na licu mjesta u Vukovaru (Udruženje Roma Novi Bečej i članice PETRA mreže ženskih nevladinih organizacija za eliminaciju i prevenciju trgovanja ženama u svrhu seksualnog iskorištavanja), s ciljem iskustvenog prijenosa znanja o zakonskoj regulativi, standardima, usvojenoj EU strategiji za suzbijanje trgovanja ljudima, provedbi nacionalne strategije, zaštiti, kao i u pružanju direktne pomoći i podrške žrtvama trgovanja ljudima. Na sastanku je naša predstavnik predstavila rad Mreže PETRA.
<https://www.facebook.com/podrskazrtvamatrgovanjaljudima/posts/pfbid0AExwn8kyT9UQkHo7GZewKS7j8YwQtccEmckKZtyQ2iYxGQGYCbZfHaio9hkA7wokl>

U 2023. godini imale smo tri studijske posjete iz Bosne i Hercegovine:
 24.05.2023., studijska posjeta Fondacije Cure iz Sarajeva Centru za žene žrtve rata – ROSA.

09.10.2023. – studijska posjeta Udruženja „Novi put“ iz Mostara Centru za žene žrtve rata – ROSA s ciljem

razmjene iskustava radi sprečavanja nasilja nad ženama i trgovine ljudima.

<https://www.facebook.com/udruzenjenoviput/posts/pfbid036Q4oQWpqTwhECWwymdgTHCViSwpn8qZgVb3zzkdcMKvMEafH8Y9eQURg2upM3hGkl>

Treća studijska posjeta organizacijama i institucijama koje pružaju podršku žrtvama nasilja u Zagrebu održana je u periodu od 30.10. - 02.11.2023. uz podršku Kvinna till Kvinna, s ciljem razmjene iskustava, znanja, ali i izazova. Aktivistkinje iz organizacija Udružene žene iz Banja Luke, Fondacije "Lara" iz Bijeljine, Centra ženskih prava iz Sarajeva, TRIAL International i Udruženje građana Vive Žene, Tuzla posjetile su Udrugu za podršku žrtvama kaznenih djela koja djeluje u saradnji sa Ministarstvom pravosuđa Hrvatske, Centar za žene žrtve rata Rosa i Žensku sobu, te Virtualni muzej Dotrščina, koji je dio programa kulture sjećanja Documente – Centra za suočavanje s prošlošću.

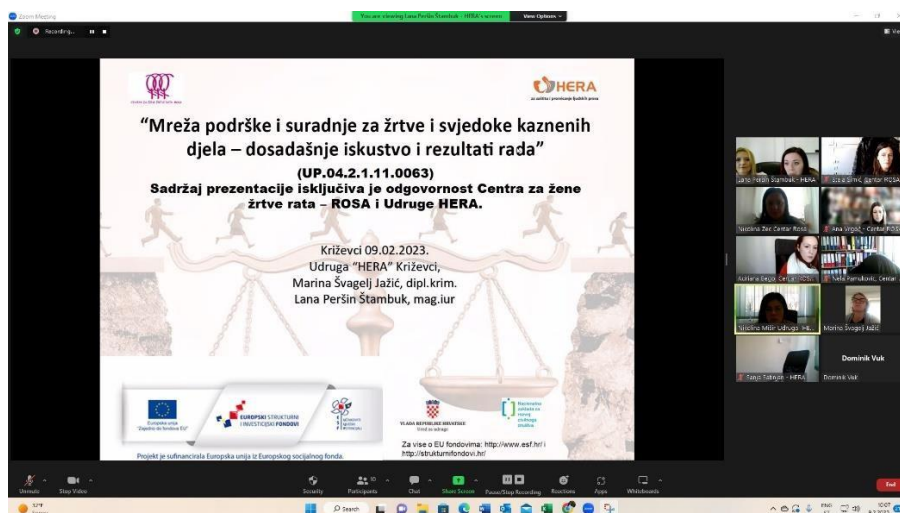
04.–08.09.2023. je predstavnica Centra za žene žrtve rata – ROSA, Ana Vrgoč sudjelovala na Ljetnom kampu mladih feministkinja, AGORA u organizaciji Evropskog ženskog lobija, održanom u Briselu.

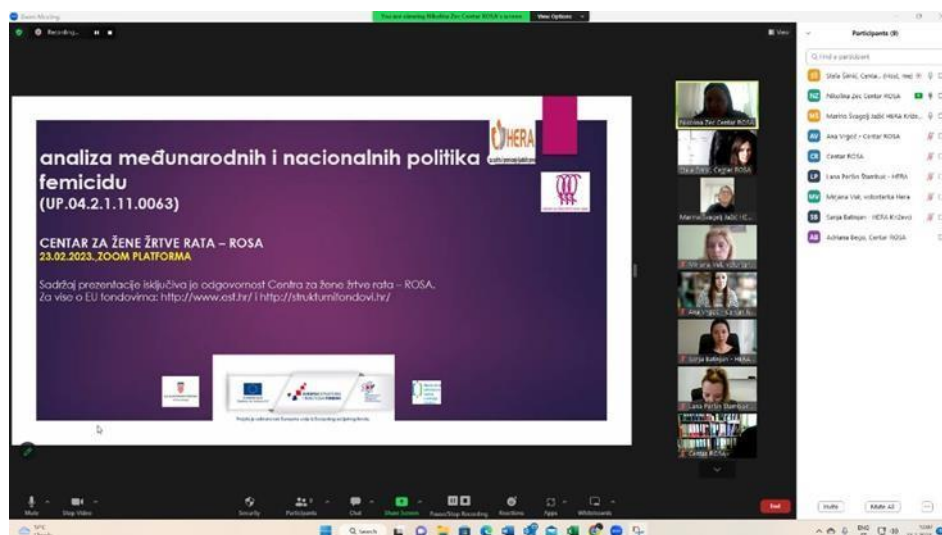
18.10.2023., kao organizacija koja koordinira rad PETRA mreže ženskih nevladinih organizacija za prevenciju i eliminaciju trgovanja ženama i djevojčicama, organizirale smo sastanak PETRA mreže u Zagrebu, u prostorijama Saveza antifašista i antifašističkih boraca Hrvatske.

Organizirale smo osam radionica u okviru projekta Jačanje kapaciteta organizacija za online djelovanje u suzbijanju nasilja nad ženama (UP.04.2.1.11.0063) u suradnji s udrugom HERA iz Križevaca:
09.02.2023., Zoom radionica Mreža podrške i suradnje za žrtve i svjedoke kaznenih djela – dosadašnje iskustvo i rezultati rada, održale Marina Švagelj Jažić i Lana Peršin Štambuk.

23.02.2023., Zoom radionica Analiza međunarodnih i nacionalnih politika o femicidu, održala Nikolina Zec.

13.03.2023., Zoom radionica Međunarodno i nacionalno zakonodavstvo o femicidu i provedba u praksi, održala Nikolina Zec.

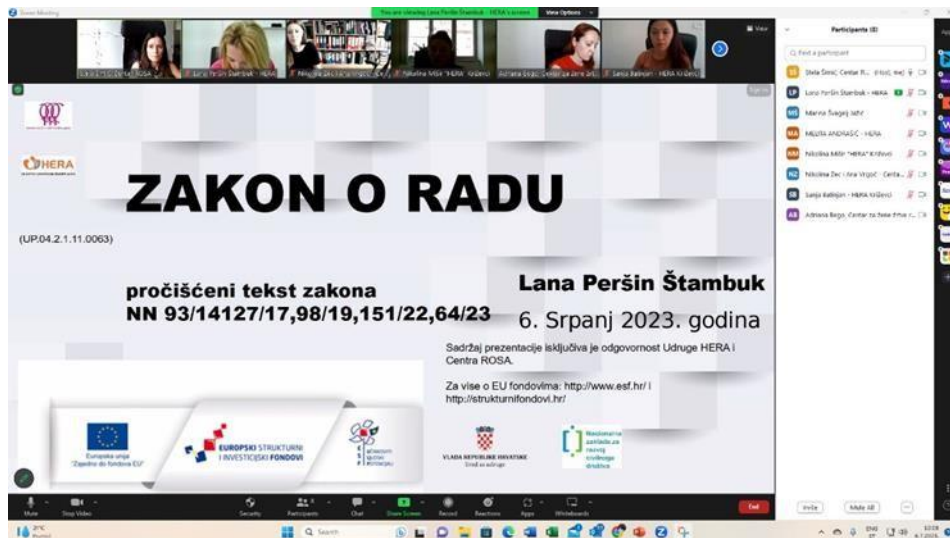
<https://udruga-hera.info/međunarodno-i-nacionalno-zakonodavstvo-o-femicidu-i-provedba-u-praksi/>

03.-04.07.2023., dvodnevna radionica u Križevcima za unaprjeđivanje javne svijesti i aktivnosti zagovaranja i rješavanja potreba ranjivih skupina, posebno uslijed kriznih situacija.

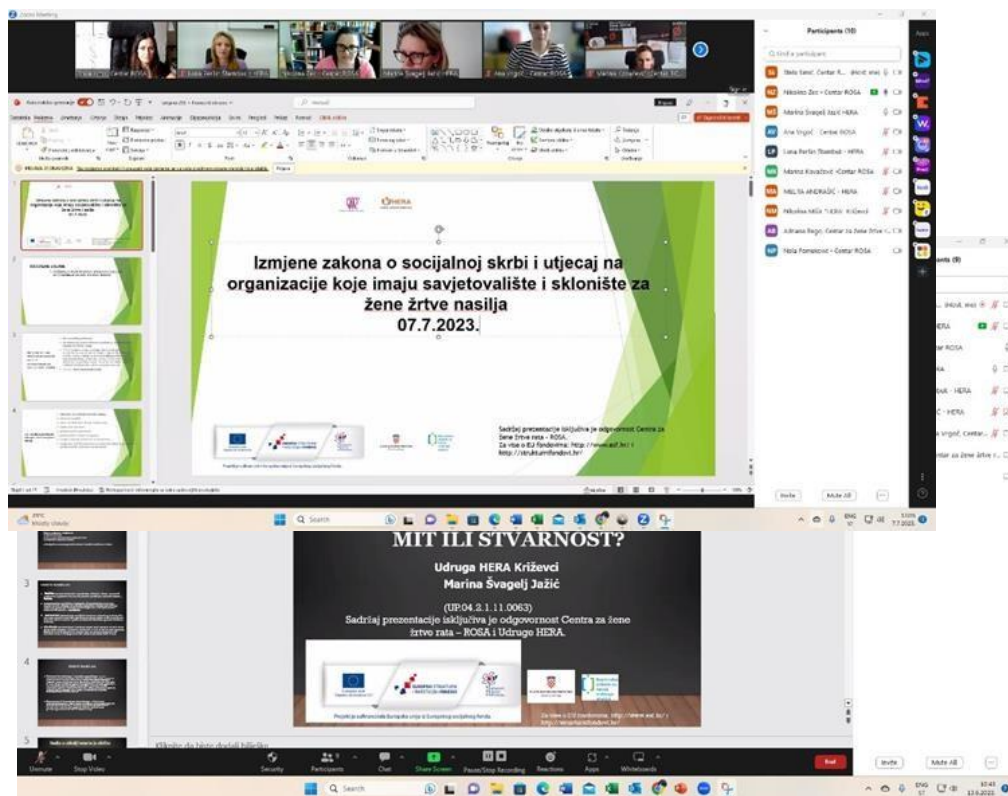

13.06.2023., Zoom radionica Nasilje u partnerskim vezama, održala Marina Švagelj Jažić.

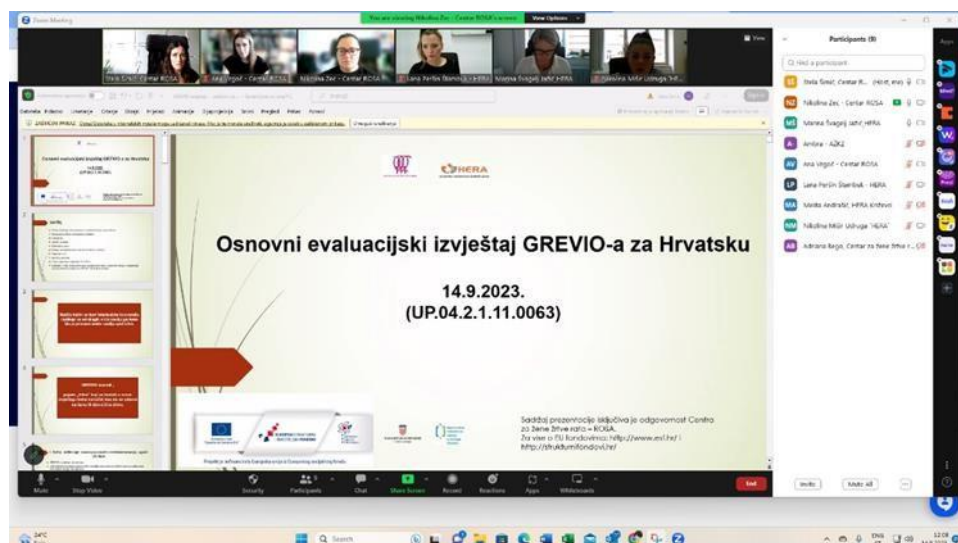
06.07.2023., Zoom radionica Zakon o radu, održala Lana Peršin Štambuk.

06.07.2023., Zoom radionica Zakon o socijalnoj skrbi, održala Nikolina Zec.

14.09.2023., Zoom radionica Predstavljanje GREVIO izvještaja za Hrvatsku, održala Nikolina Zec.

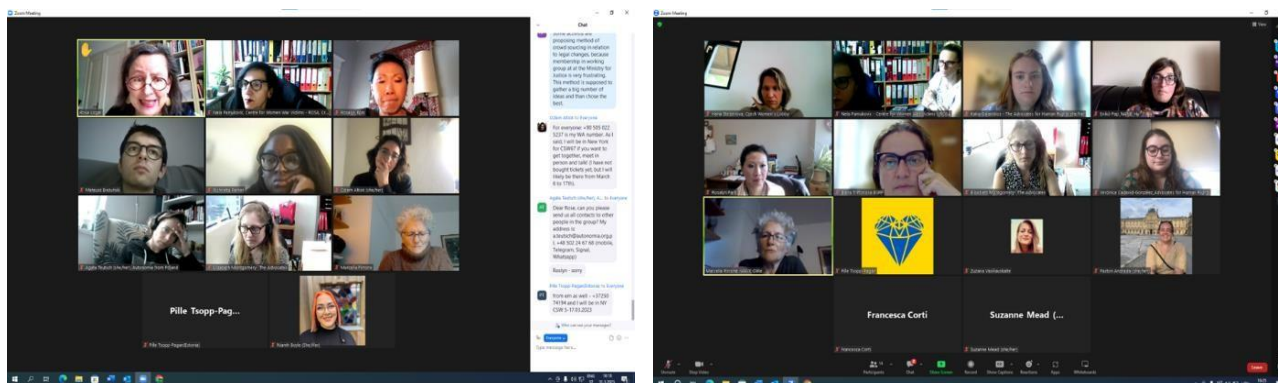

19.-20.04.2023., organizirale smo dvodnevnu radionicu u okviru projekta Jačanje kapaciteta organizacija u Ličko-senjskoj županiji za suzbijanje nasilja nad ženama na temu neposrednog rada u području socijalnog uključivanja putem pružanja socijalnih usluga: Principi pružanja usluga podrške ženama koje su preživjele

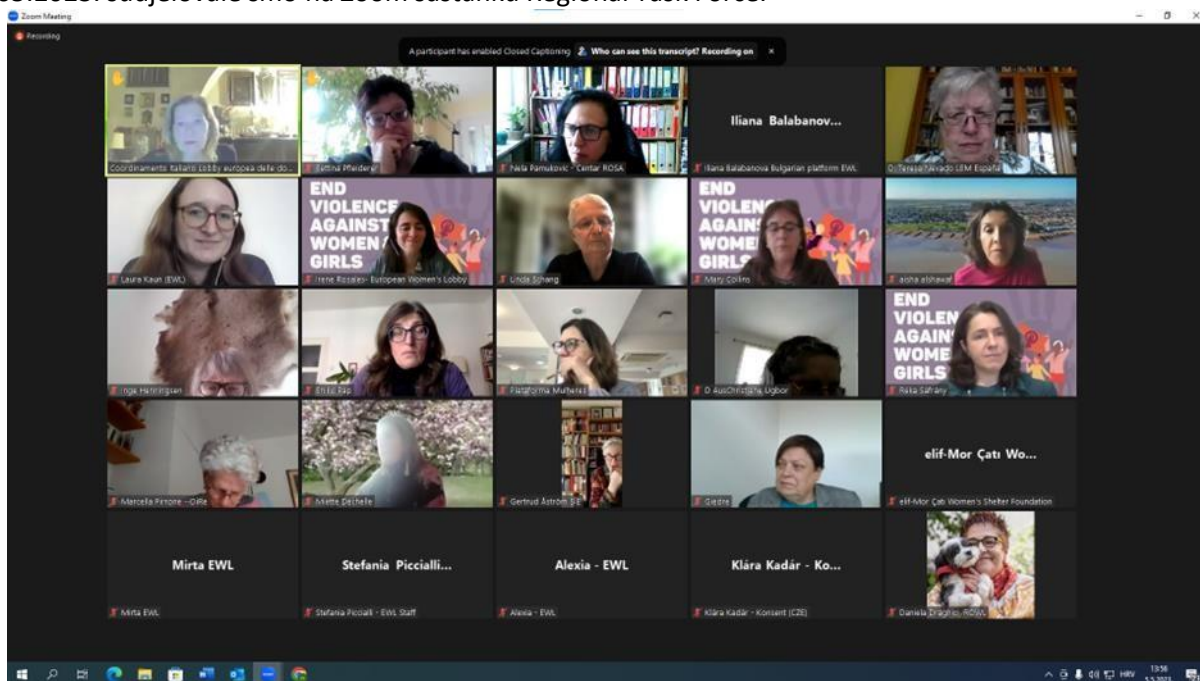

nasilje, Principi rada autonomnih ženskih savjetovališta i skloništa, Što činiti i što izbjegavati u radu sa žrtvama, Trauma – posljedice nasilja, Prisilna kontrola, Procjena opasnosti: teorija i faktori rizika, Planiranje sigurnosti: teorija i elementi sigurnosnog plana. Također održan i sastanak projektnog tima 19.04.2023. Na radionici su uz dvije predstavnice Centra ROSA, sudjelovale tri predstavnice iz organizacija NIT, te po jedna predstavnica iz Udruge TARA i Pokretač. Edukatorica je bila Valentina Andrašek.

Sudjelovale smo na više Zoom sastanaka međunarodne koalicije Global Women's Watch Coalition; sastanci se u pravilu trebaju odvijati svaka dva mjeseca: 31.01.2023., 28.03.2023., 30.05.2023., 25.07.2023. (priključila se i Rosa Minju Kim, članica ureda Specijalne izjaviteljice za nasilje prema ženama Reem Alsalem), 26.09.2023.

U okviru Evropskog ženskog lobija naša je predstavnica bila članica Opservatorija za praćenje nasilja protiv žena koji okuplja 35 ekspertkinja iz 29 evropskih država i šest evropskih ženskih organizacija (sudjelovala na Zoom sastancima 17.01.2023. i 12.09.2023.), te članica Regional Task Force (sudjelovala na Zoom sastancima 05.05.2023. i 05.10.2023.). Također smo sudjelovale i na drugim događajima organiziranim od strane ove najveće evropske ženske mreže čija smo članica putem članstva u Ženskoj mreži Hrvatske. 05.05.2023. sudjelovale smo na Zoom sastanku Regional Task Force.

Sudjelovale smo u zagovaranju Evropskog ženskog lobija vezano uz usvajanje nove Direktive o borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, usvajanju Izmjena [Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava](https://www.womenlobby.org/Time-to-deliver-Recognise-rape-as-sexual-exploitation-at-EU-level), procjeni definicija silovanja u Evropskoj uniji itd. <https://www.womenlobby.org/Time-to-deliver-Recognise-rape-as-sexual-exploitation-at-EU-level>

27.01.2023. uputile smo nadležnima u ime Ženske mreže Hrvatske koja je članica Evropskog ženskog lobija najveće mreže ženskih organizacija u Evropi, izjavu kojom pozivamo sve države članice u Vijeću Evropske unije, uključujući Hrvatsku, da pojačaju svoje napore u radu na poboljšanju i brzom usvajanju Direktive o borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, uključujući odredbe kojim bi se kaznena djela silovanja i genitalnog sakaćenja prepoznala kao dio područja osobito teškog kriminaliteta u EU – seksualnog iskorištavanja žena i djece uređena člankom 83. stavku 1. UFEU-a. Izjavom smo potaknule da Hrvatska pošalje snažnu političku poruku i potvrdi predanost EU-a borbi protiv ovog sveprisutnog oblika kršenja prava žena i diskriminacije, uključujući sve aspekte seksualnog iskorištavanja.

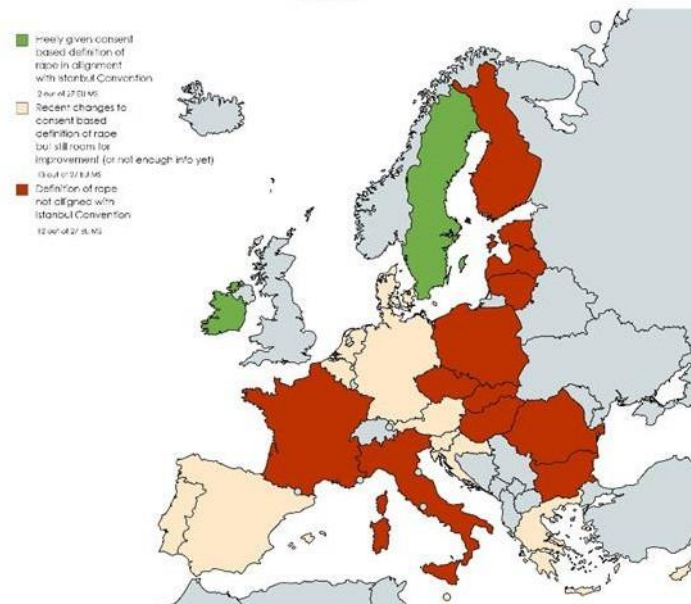
18.05.2023. poslale smo nadležnim institucijama (Ministarstvo pravosuđa i uprave, Vladi RH, Hrvatskom stalnom predstavništvu u EU, Ministarstvu vanjskih poslova i Uredu Vlade RH za ravnopravnost spolova

Izjavu za javnost Evropskog ženskog lobija vezanu uz pristupanje EU Istanbulskoj konvenciji. Povijesno glasanje u Evropskom parlamentu o pristupanju EU Istanbulskoj konvenciji: korak bliže kraju nasilja nad ženama i djevojčicama u Evropi!

Ženske organizacije okupljene u Evropskom ženskom lobiju pozdravljaju odluku Evropskog parlamenta da dade zeleno svjetlo EU-ovoj ratifikaciji Konvencije Vijeća Evrope o sprječavanju i o borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, Istanbulske konvencije. Ova povijesna odluka još je jednom poslala snažnu poruku da je Evropskoj uniji stalo, da se problemi žena tretiraju ozbiljno, te da nasilje nad ženama nije privatna stvar nego strukturalno pitanje ukorijenjeno u patrijarhatu, seksizmu i mizoginiji. Poruka koju je EU poslala je da su ženska prava temeljna ljudska prava u samom središtu projekta Evropske unije; i da stoga svi oblici nasilja nad ženama moraju prestati.

U srpnju 2023. surađivale smo u EWL Procjeni definicija silovanja u Evropskoj uniji podacima za situaciju u Hrvatskoj.

EWL's assessment of the definitions of rape in the EU 2023

14.08.2023. poslale smo ministru pravosuđa i uprave Ivanu Malenici stav ženskih organizacija prema pregovorima Evropske unije o Direktivi o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Kao članice Evropskog ženskog lobija izrazile smo snažnu podršku prijedlogu Evropske komisije za konkretnu Direktivu o borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Prijedlog Komisije već je vrlo dobra osnova za pregovore budući da predlaže usklađivanje definicijazločina povezanih sa seksualnim iskorištavanjem, uključujući seksualno nasilje, i cyber nasilje; te predlaže konkretne mjere za odgovor na specifične potrebe žrtava nasilja i za osiguranje njihovog pristupa pravdi. Međutim, izrazile smo jaku zabrinutost što se pokušavalo razvodniti prijedlog Direktive unutar Vijeća, odnosno država članica EU. Tražile smo da Evropski parlament usvoji snažan i sveobuhvatan prijedlog za poboljšanje teksta Direktive - zahvaljujući odlučnosti izjaviteljica, zastupnice Francis Fitzgerald (Irska, EPP, Odbor FEMM) i zastupnice Evin Incir (Švedska, S&D, LIBE Odbor). Najveću zabrinutost izrazile smo što je isključen jedan od stupova Direktive - članak 5 koji predlaže usklađenu definiciju silovanja. To je apsolutno neprihvatljivo ženskim organizacijama: s jedne strane zato što postoji dovoljno pravne osnove da EU donese zakone o ovom pitanju, a s druge strane zato što države članice moraju priznati da je silovanje zločin koji se sustavno provodi kako bi se ušutkale žene širom Evrope i u samoj je srži kršenja temeljnih prava žena. Znamo da žrtve ovog zločina nemaju istu razinu zaštite širom Evrope. Samo mali broj žena osjeća se sigurnima prijaviti i zatražiti pomoć i stoga velika većina seksualnih zločina ostaje neotkrivena. A za one koje se usude prijaviti, previše je prepreka. Znamo za previše slučajeva ponovnog viktimiziranja i ponižavanja žena tijekom kaznenog istražnog postupka, okrivljivanja i traženja od njih da pokažu koliko su se odupirale zločinu, a same su osuđivane na temelju rodni stereotipa i moralističkih

pogleda na žensku seksualnost. Novom Direktivom se u EU-u izostavilo silovanje a kriminalizirala sljedeća kaznena djela: sakaćenje ženskih spolnih organa, prisilni brakovi, dijeljenje intimnih slika bez pristanka, uhođenje na internetu, uznemiravanje na internetu i poticanje na nasilje ili mržnju na internetu.

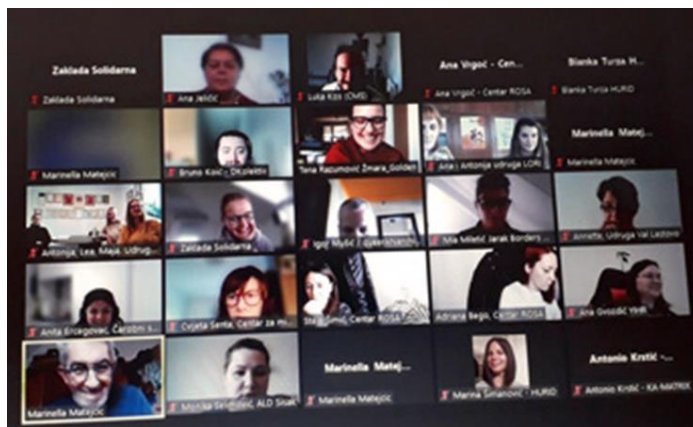
Sudjelovale smo na različitim treninzima, konferencijama i radionicama

07.02.2023., Autonomna ženska kuća Zagreb Predstavljanje rezultata Erasmus+ projekta "Jačanje ranjivih skupina žena edukacijama o financijskom upravljanju". <https://azkz.hr/odrzano-drugo-predstavljanje-rezultata-projekta-jacanje-ranjivih-skupina-zena-edukacijama-o-financijskom-upravljanju-financiranog-iz-programa-erasmus-europske-unije/>

14.02.2023., okrugli stol „Dostupne socijalne usluge u zajednici“ u organizaciji Rehabilitacijskog centar za stres i traumu, održan u Hotelu Dubrovnik u Zagrebu. Naša predstavnica je govorila na panel raspravi o aktualnim trendovima u pružanju socijalnih usluga. Istog dana sudjelovale smo i na inicijalnom sastanku Zagovaračke mreže pružatelja socijalnih usluga: kako možemo više.

<https://rctzg.hr/odrzano-okrugli-stol-dostupne-socijalne-usluge-u-zajednici/>

15.02.2023., radionica "Planiranje i upravljanje javnim komunikacijama za korisnike podrške ACF Hrvatska".

21.-22.02.2023., online radionica u organizaciji udruge Domine „Rodni proračun i cijena nasilja nad ženama“.

<https://domine.hr/dvodnevna-radionica-u-dominama-rodni-proracun-i-cijena-nasilja-nad-zenama/>

08.03.2023., povodom obilježavanja Međunarodnog dana žena Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske organizirao je predstavljanje hrvatskog prijevoda „Preporuke CM/Rec(2022) 17“ Vijeća Europe i informativnog letka za pomoć žrtvama rodno utemeljenog nasilja.

<https://ravnopravnost.gov.hr/vijesti/predstavljanje-preporuke-vijeca-europe-o-zastiti-prava-zena-i-djevojica-migrantica-izbjeglica-i-traziteljica-azila/3555>

08.03.2023., povodom obilježavanja Međunarodnog dana žena u organizaciji Francuskog instituta u Hrvatskoj, projekcija filma Riposte feministe U Kulturno informativnom centru u Zagrebu.

<https://dokukino.net/film/zenski-odgovor/2023-03-10/>

12.04.2023., sudjelovale smo na konzultacijama o strategiji UNHCR-a Hrvatska za razdoblje 2024.-2026., održanima u Hotelu Sheraton u Zagrebu. Uvod u raspravu dala je Anna Rich, predstavnica UNHCR-a.

20.-21.04.2023., Dvodnevna edukacija u organizaciji Državne škole za javnu upravu na temu „Prevencija i sprječavanje rodno uvjetovanog nasilja“. <https://dsju.hr/workshop-details/3389>

05.05.2023., ACF „Vještine javnog zagovaranja kroz primjere dobrih praksi i prepoznavanje faktora uspješnosti“.

https://www.surveymonkey.com/r/prijavnica_zagovaranje_ACF

10.05.2023., Active Citizens Fund/Fond za aktivno građanstvo (ACF) „Monitoring, evaluacija i društveni utjecaj organizacija civilnog društva“.

20.06.2023., ACF „Sustav upravljanja kvalitetom organizacije – OK2012“.

21.-22.09.2023. u Beču, naša je predstavnica sudjelovala na treningu Efikasni monitoring

provedbe Istanbulske konvencije u WAVE Training Institute.

22.09.2023., panel rasprava „Važnost senzibilizacije, edukacije i prevencije u sprječavanju rodno uvjetovanog nasilja“ u organizaciji Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike u Zaprešiću.

<https://mrosp.gov.hr/print.aspx?id=13174&url=print>

09.11.2023., večera u Francuskoj rezidenciji „Borba protiv nasilja u obitelji: razmjena francusko-hrvatskih iskustava“ u organizaciji Fabiena FIESCHI, veleposlanika Francuske Republike u Republici Hrvatskoj, na kojoj su, uz francusku delegaciju, sudjelovale predstavnice civilnog društva Kristina Mlikota i Nela Pamuković, te prof. Pravnog fakulteta Maja Munivrana.

10.11.2023., konferencija „Borba protiv nasilja u obitelji: razmjena francusko-hrvatskih iskustava“, u Novinarskom domu u Zagrebu.

<https://hr.ambafrance.org/Razmjena-pristupa-između-Francuske-i-Hrvatske-o-borbi-protiv-nasilja-u-obitelji>

23.11.2023., okrugli stol u organizaciji Autonomne ženske kuće Zagreb "Značaj preporuka GREVIO-a za borbu protiv nasilja prema ženama" u Kulturno informativnom centru u Zagrebu.

<https://www.youtube.com/watch?v=oOyHCoeLN0c>

23.11.2023., okrugli stol u organizaciji Centre Miko Tripalo „Femicid: nužnost uvođenja rodni obilježja u kazneni zakon“, održan u Novinarskom domu u Zagrebu.

<https://tripalo.hr/okrugli-stol-femicid-nuznost-uvodenja-rodni-obiljezja-u-kazneni-zakon-2/>

24.11.2023., predstavljanje tiskanog izdanja Nacionalnog plana za ravnopravnost spolova za razdoblje do 2027. godine i Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za razdoblje do 2024. godine i Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja, u organizaciji Ureda za ravnopravnost spolova Vlade RH, održano u hotelu Dubrovnik.

<https://www.zeneimediji.hr/ured-za-ravnopravnost-spolova-predstavio-nacionalni-plan-za-ravnopravnost-spolova-za-razdoblje-do-2027/>

27.11.2023., konferencija „Izazovi u provedbi Zakona o ravnopravnosti spolova“ u organizaciji Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

<https://www.zeneimediji.hr/povodom-obiljezavanja-20-godisnjice-zakona-o-ravnopravnosti-spolova-odrzana-konferencija-na-temu-izazova-u-provedbi/>

29.-30.11.2023., konferencija "Fašizam i antifašizam 80 godina poslije AVNOJ-a", u organizaciji Antifašističke lige, Srpskog narodnog vijeća i Igmanske inicijative, održala se u prostorijama SPD-a „Privrednik“ i Gradskoj skupštini u Zagrebu.

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0xJnrxdRh2T54C8yi98pwzQ6Le pnEwo9MicHreySfYziLQspdHJxz139ZDo9eU9tI&id=100064267586529

04.12.2023., panel raspravu Slučaj „Žene, život, sloboda“ – borba za ljudska prava, usmjerenu na temu stanja poštivanja ljudskih prava te ulozi Evropske unije i država članica u njihovoj zaštiti i promociji – s posebnim naglaskom na status i poziciju žena. Nagrada Saharov ove je godine dodijeljena Jini Mahsi Amini i iranskom pokretu „Žene, život, sloboda“. obilježavanje dodjele nagrade Evropskog Parlamenta - SAHAROV 2023.

Organizirao Ured Evropskog parlamenta u Hrvatskoj u Kulturno informativnom centru u Zagrebu.

<https://dokukino.net/film/21-hrff-nagrada-saharov/>

08.12.2023., konferencija "Osnaživanje feminističkog pristupa transgeneracijskoj traumi - perspektive žena koje su preživjele ratno seksualno nasilje" hotelu Ibis Styles Sarajevo, u organizaciji Medica Zenica i Vive žene iz Tuzle, u suradnji s partnerskim organizacijama iz Srbije, Kosova i Njemačke, u okviru regionalnog projekta "Jačanje glasova žena pogođenih ratnim seksualnim i rodno zasnovanim nasiljem na Zapadnom Balkanu – Za kulturu priznavanja i pomirenja".

<https://www.facebook.com/medicazenica/posts/pfbid025nTv5fgUFGFK1RedoF2hapJZpe5G4nHBHHoVf4TJDH9BFUXuLM44dyUczA53WnjKl>

11.12.2023., konferencija povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava u organizaciji Ureda Vlade RH za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, održana u hotelu Sheraton u Zagrebu.

<https://ljudskaprava.gov.hr/vijesti/konferencija-povodom-obiljezavanja-medjunarodnog-dana-ljudskih-prava/1208>

14.12.2023., okrugli stol Autonomne ženske kuće Zagreb „33 godine borbe protiv nasilja prema ženama - postignuća i izazovi“ održan u Hrvatskom saboru.

<https://azkz.hr/okrugli-stol-33-godine-borbe-protiv-nasilja-prema-zenama-postignuca-i-izazovi/>

Suorganizacija i/ili sudjelovanje na protestima

04.02.2023., protest protiv skupa "molitve muške krunice" u organizaciji "hrvatskih vitezova" s namjerama da "muškarci postanu duhovni autoriteti u obitelji koji će hrabro svjedočiti i prenositi katoličku vjeru, za život u predbračnoj čistoći, za čednost u odijevanju i ponašanju i za obnovu katoličkih brakova" ta za zabranu pobačaja koju predstavljaju kao "otvorenost bračnih parova životu". Skupovi se odvijaju svaku prvu subotu u mjesecu na Trgu bana Jelačića. <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/prosvjed-molitelja-na-trgu-trebao-je-biti-zabranjen-znate-li-ko-stoji-iza-tih-ljudi-i-sto-im-je-cilj-15302513>

20.05.2023., protestna akcija protiv „Hoda za život“ protiv prava na abortus. <https://www.24sata.hr/news/video-organizatorice-koje-su-blokirale-povorku-ni-20-zena-zaustavilo-je-hod-za-zivot-911629>

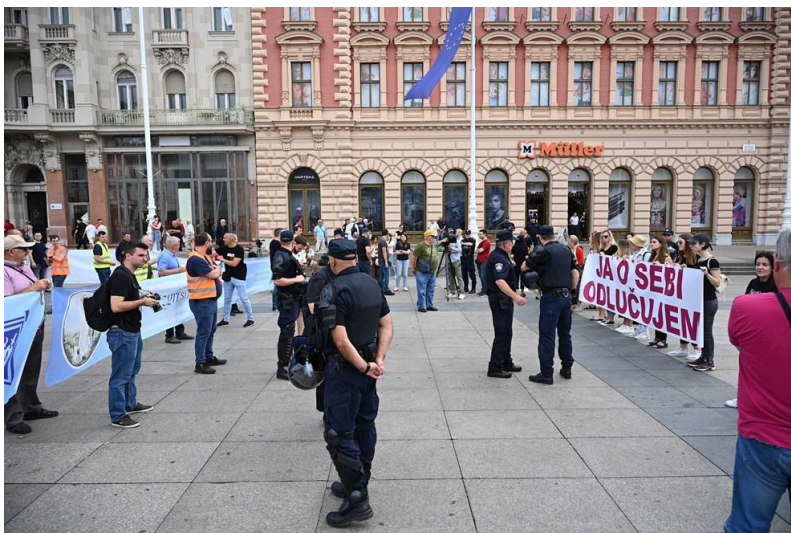

03.06.2023., protest protiv skupa "molitve muške krunice", tzv. molitelja „klečavaca“ na Trgu bana Jelačića koji traže nastavak i/ili obnovu patrijarhalnog nasilja protiv kojega se žene već stoljećima bore.

<https://www.jutarnji.hr/vijesti/zagreb/molitelji-opet-okupirali-trg-okupljaju-se-i-sve-glasniji-uklonite-te-muskarce-na-koljenima-15342371>

01.07.2023., protest protiv skupa "molitve muške krunice", tzv. molitelja „klečavaca“ protiv ženskih prava, na Trgu bana Jelačića. <https://www.index.hr/vijesti/clanak/foto-biskup-kosic-na-trgu-s-klečavcima-protuprosvjednice-zena-je-netko-a-ne-nesto/2475898.aspx>

05.08.2023., protest protiv skupa "molitve muške krunice", tzv. molitelja „klečavaca“ protiv ženskih prava, na Trgu bana Jelačića. <https://www.24sata.hr/news/ni-kisa-nije-omela-okupljanje-klečavci-opet-mole-na-trgu-prosvjednici-razvili-transparent-926389>
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/klečavci-opet-na-sredisnjem-zagrebackom-trgu-molit-ce-i-u-drugim-gradovima/2485066.aspx>

Tijekom 2023. kao podrška radu Koordinacije ženskih grupa SEKA, čija smo članica, odradile smo 202 volonterska sata kao doprinos održivosti Kuće SEKA.

Suradnja s istraživačicama i studenticama

10.02.2023. razgovarale smo sa Sofie Erixon sa Sveučilišta u Gothenburgu, Švedska za potrebe pisanja članka o definiranju silovanja u zakonima europskih država.

Početkom ožujka intervjuirala nas je Pearl Ewa Bianco sa Sveučilišta u Beču, Austrija za potrebe izrade završnog rada na temu seksualnog nasilja nad ženama za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini.

15.03.2023. smo razgovarale sa Tomasz Filipiak, Hate Crime Victim Support Co-ordinator Tolerance and Non-Discrimination Department OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights u vezi najboljih načina za uključivanje iskustava žrtava zločina iz mržnje u procese donošenja zakona.

U periodu od 02.03. do 25.05.2023. obnovile smo ugovor o suradnji u izvođenju studentske prakse za studentice Fakulteta političkih znanosti u okviru kolegija Rod i politika čija je nositeljica doc. dr. sc. Marjeta Šinko. Studentsku praksu pohađale su četiri studentice.

26.04.2023. sudjelovale smo u istraživanju o seksualnom nasilju nad ženama izbjeglicama i tražiteljicama azila koje je proveo Benjamin Hindrichs novinar iz Njemačke.

Razgovarale smo 27.06.2023. sa Karlom Marek sa Sveučilišta u Amsterdamu za potrebe izrade rada na temu rehabilitiranja ICTY osuđenika.

Sudjelovale smo 06.07.2023. u istraživanju o feminističkim pokretima i njihovoj ulozi u izgradnji tranzicijske pravde koje provodi Idurre Mendibil sa Sveučilišta u Barceloni.

Krajem listopada smo sudjelovale u istraživanju u području borbe protiv nasilja nad ženama, a posebno seksualnog nasilja u ratu koje provodi Biljana Branković, istraživačica, međunarodna konzultantkinja Vijeća Evrope i nekadašnja članica GREVIO-a.

31.10.2023. naša je predstavnik gostovala na UNIDU (radio studenata Sveučilišta u Dubrovniku)
<https://www.mixcloud.com/uniduradio/%C4%8Dovjek-%C4%8Dovjeku-centar-za-%C5%BEene-%C5%Bertve-rata-rosa-31102023/>

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA I ČLANICE

U 2023. u Centru za žene žrtve rata – ROSA zaposlene su bile Nela Pamuković, Adriana Bego, Stela Šimić, Nikolina Zec i Ana Vrgoč, dok su stručne suradnice bile: Mubera Maslić-Ždralović, Anita Lauri Korajlija, Nikica Hamer Vidmar, Sanja Bezbradica Jelavić, Ivan Jelavić, Ela Kovačić, Marija Ana Brnčić i Ana Vidović. U našem radu sudjelovalo je 10 volonterki te je odrađeno 1010 volonterskih sati.

Održane su 2 skupštine Centra ROSA.

Ostala tijela upravljanja Centra ROSA bila su Vijeće i Nadzorni odbor.

Centar je osnovalo 12 feminističkih i mirovnih aktivistkinja 5. prosinca 1992. godine: Aida Bagić, Biljana Kašić, Đurđa Knežević, Marica Martin, Martina Belić, Nela Pamuković, Neva Tölle, Slavica Kušić, Vanja Nikolić, Vesna Janković, Vesna Kesić i Vesna Teršelič.

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ ZA 2023.

BILJEŠKE UZ IZVJEŠTAJ O PRIHODIMA I RASHODIMA ZA 2023. GODINU

PRIHODI:

Prihodi od donacija iz državnog proračuna	53.667,13
Prihodi od donacija grada Zagreba i Zagreb. županije	7.798,43
Prihodi od donacija inozemnih vlada	50.664,04
Prihodi od institucija i tijela EU	15.771,12
Prihodi od međunarodnih organizacija	31.061,43
Prihodi od trgovačkih društava	3.318,07
Prihodi od imovine	920,62
Prihodi ukupno	163.200,85 Eur

RASHODI:

Rashodi za zaposlene	114.739,51
Materijalni rashodi	44.206,71
Amortizacija	2.251,42
Financijski rashodi	5.992,45
Tekuće donacije	20.039,53
Rashodi ukupno	187.229,62 Eur

Ukupni prihodi u 2023. godini iznosili su 163.200,85 Eur. Sredstva prenesena iz prethodnog razdoblja iznosila su 165.511,24 Eur. Ukupni rashodi u 2023. godini iznosili su 187.229,62 Eur. Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju iznosi 141.482,47 Eur. Bilanca na dan 31.12.2023. iznosila je 238.233,04 Eur.

Kompletan financijski izvještaj dostupan je na internetskoj stranici Ministarstva financija

Republike Hrvatske u Registru neprofitnih organizacija (<https://banovac.mfin.hr/rnoprt/>).

Projekti i izvori financiranja Centra ROSA u 2023. godini:

Institucionalna podrška, Mediterranean Women's Fund, 01.06.2023. - 01.06.2024.

Institucionalna podrška, Global Fund for Women, 26.03.2022. – 25.03.2024.

Institucionalna podrška, Heart and Hand Fund, 01.02.2022. – 31.12.2024.

Institucionalna podrška, Fond za aktivno građanstvo u Hrvatskoj, 01.09.2022. – 30.04.2024. Njena budućnost je ravnopravnost, Fond za aktivno građanstvo u Hrvatskoj, 01.05. - 31.10.2023.

Unaprjeđenje kvalitete života žena koje su preživjele različite oblike rodno uvjetovanog nasilja, WAVE – Women Against Violence Europe, 01.10.2023. – 31.05.2024.

Predavanje o iskustvima rada sa žrtvama silovanja u ratu, Internationales Bildungs und Begegnungswerk, 01.10.-31.12.2023.

Savjetovalište za žene koje su preživjele različite oblike rodno uvjetovanog nasilja (ratno nasilje uključivši ratno silovanje, trgovanje ženama i djevojčicama, seksualno nasilje), The L'Oréal Fund for Women, 01.06.2023. - 31.05.2024.

Pomoć i podrška djeci i njihovim majkama izbjeglicama iz ratom pogođenih područja smještenih u Hrvatskoj, Zaklada Adris, 24.10.2022. – 30.09.2023.

Psihosocijalna pomoć i podrška ženama koje su preživjele nasilje, Zagrebačka županija, 01.01.2023. – 31.12.2023.

Program podrške ženama koje su preživjele rodno/spolno utemeljeno nasilje, Grad Zagreb – Gradski ured za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom, 01.01.2023. – 31.12.2023.

Podrška u integraciji ženama izbjeglicama iz Ukrajine, Grad Zagreb – Gradski ured za kulturu, međugradsku i međunarodnu suradnju i civilno društvo, 01.06.2022. – 30.04.2023.

Program podrške ženama izbjeglicama iz Ukrajine, Grad Zagreb – Gradski ured za kulturu i civilno društvo, Odjel za promicanje ljudskih prava i civilno društvo, 01.05.2023.-01.05.2024. Podrška socijalnom uključivanju i integraciji osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom u zajednicu, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 01.09.2022. - 31.08.2023.

Savjetovalište za žene - pomoć i podrška ženama koje su preživjele nasilje - trogodišnji projekt, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 01.06.2020. - 31.05.2023.

Program pružanja podrške i socijalnog uključivanja žena žrtava nasilja – trogodišnji projekt, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 01.06.2023. - 31.05.2026.

Jačanje kapaciteta organizacija za online djelovanje u suzbijanju nasilja nad ženama, ESF, Jačanje kapaciteta OCD-a za odgovaranje na potrebe lokalne zajednice UP.04.2.1.11, 21.03.2022. – 21.09.2023.

Jačanje kapaciteta organizacija u Ličko-senjskoj županiji za suzbijanje nasilja nad ženama, ESF, Jačanje kapaciteta OCD-a za odgovaranje na potrebe lokalne zajednice UP.04.2.1.11, 16.02.2022. – 15.08.2023.

Zaštita žena koje su preživjele rodno uvjetovano nasilje – odgovor na izazove pandemije (RISKFREE), Građani, jednakost, prava i vrijednosti (CERV) Europske komisije, 15.04.2022. - 15.04.2024.

Sufinanciranje projekta Zaštita žena koje su preživjele rodno uvjetovano nasilje – odgovor na izazove pandemije (RISKFREE), Građani, jednakost, prava i vrijednosti (CERV) Europske komisije, Ured za udruge Vlade RH, 15.04.2022. - 15.04.2024.

Pravda za žene koje su preživjele seksualno nasilje u ratu, Britansko veleposlanstvo, 14.09.2023.-01.03.2024.

Poboljšanje kvalitete života žena koje su preživjele različite oblike rodno uvjetovanog nasilja, Women Against Violence Europe (WAVE), 01.10.2023.-31.05.2024.

I treću godinu nakon potresa u Zagrebu 21.03.2020. radovi na obnovi zgrade u kojoj djeluje Centar za žene žrtve rata – ROSA su se i dalje nastavili:

